Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
8 ИЮНЬ 1971 й.
СЕШАНБА
№ 133 (1608).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

*БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ БИРИНЧИ ЙИЛИ

Пойтахт саноатчиларининг ҳиссаси

✦ СЪЕЗД ҚАРОРЛАРИДАН РУҲЛАНИБ.
✦ ЯНГИ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ.
✦ ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАҲСУЛОТЛАР.
✦ БЕШ ЙИЛЛИК ЖАМҒАРМАСИГА.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари Ўзбекистон пойтахтидаги саноат, транспорт ва алоқа корхоналари ишчи коллективларининг сиёсий активлигини ва меҳнат ғайратини янада жўш урдириб юборди.

Ишлаб чиқариш самарадорлиги учун кураш, илмий-техника тараққиётини амалга ошириш янги меҳнат зафарлари билан тугади. Шаҳримиз саноатчилари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили беш ойи мобайнида пландан ташқари 23,7 миллион сўмликдан зиёд халқ хўжалик буюмларини ишлаб чиқардилар ва реализация қилдилар.

Ўтган беш ой мобайнида Ҳамза ва Куйбишев районларидаги саноат корхоналарининг коллективлари, айниқса унумли меҳнат қилишди.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 2-ун комбинатининг коллективи 1971 йил учун зиммага олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этмоқда. Корхонада пландан ташқари 1,9 миллион сўмлик ун ва озуқа-ем маҳсулотлари ишлаб чиқарилди.

Тошкент тракторсозларининг меҳнати ҳам баракали бўлди. Қишлоқ меҳнаткашлари эхтиёжлари учун планга қўшимча 1 миллион 278 минг сўмлик трактор., прицеп ва эҳтиёт қисмлар етказиб берилди.

Шаҳримиздаги енгил саноат корхоналари ишчилари ҳам беш йиллик жамғармасига муносиб улуш қўшдилар. Биргина «Қизил тонг» ва «Юлдуз» тикувчилик фирмалари пландан ташқари 1,6 миллион сўмлик тикув буюмлари реализация қилди.

КОРХОНА ҚУВВАТИ ОШАДИ

Республика савдо министрлигига қарашли савдо жиҳозлари заводида москваликлар лойиҳаси асосида ярим ойнавандли витриналар ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Мазкур витриналар харидор ўз-ўзига хизмат қилувчи магазинларга ўрнатилади.

Ҳозир идиш-товоқлар, нон маҳсулотларига мўлжалланган шкафлар тайёрлаш ҳам бошлаб юборилди.

Шу йилнинг охирида корхонада босмахона ишга тушади. Унда савдо рекламалари тайёрланади.

«Главташкентстрой»нинг 4-қурилиш тресте қурувчилари эса заводни тўла реконструкция қилишни режалаштиришди. Беш йилликнинг охирига бориб қайта реконструкция тугалланади. Шунда йилига икки миллион эллик минг сўмлик ўрнига беш миллион сўмлик савдо жиҳозлари ишлаб чиқарилади.

ТАРИХИЙ СЪЕЗДГА БАҒИШЛАБ

Ўзбекистон хроникаль-ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студияси ижодкорлари КПССнинг XXIV съездига бағишланган икки қисмли ҳужжатли фильмни тайёрлаб бўлдилар.

Картинада тарихий съезднинг иш кунлари акс эттирилган. Партия анжуманида қатнашган ўзбекистонлик делегатлар фильм иштирокчиларидир.

Фильмда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Обид Содиқов, Сирдарё областидаги 6-совхознинг бригада бошлиғи, Инобат Охунова, 153-қурилиш трестининг бинокори Лидия Нижевенколарнинг ҳаяжонли сўзларини, ёрқин таассуротларини тинглаш мумкин.

Фильм ижодкорлари СССР халқ артисти Малик Қаюмов билан Даврон Салимовдир.

Журналистларнинг матбуот конференцияси

7 июнда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида журналистларнинг матбуот конференцияси ўтказилди. Матбуот конференциясида Ўзбекистон Журналистлар союзи пленумининг қатнашчилари, матбуот, телевидение, радио, республика ахборот агентлигининг ходимлари, нашриётларнинг директорлари ва бош редакторлари ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов матбуот конференцияси қатнашчиларини республика партия ташкилотининг КПСС XXIV съезди қарорлари ва Директиваларини бажариш соҳасидаги ишлари билан таништирди, оммавий ахборот воситалари ходимларининг вазифалари тўғрисида батафсил гапирди.

(ЎзТАГ).

ҚОРАСУВ РАВОН ОҚАДИ

«Узгипроводхоз» институтида Қорасув ариғини қайта реконструкция қилиш лойиҳасини ишлаш тугалланди.

Ҳозир мазкур ариқ қирғоқлари паст, қуримсиз. Сув кўпайиб кетса, қирғоқдан тошиб кетади.

Янги лойиҳага кўра Қорасув ариғи қирғоқлари бетонлаштирилади.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 2-ун комбинатининг меҳнат аҳли тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилини меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан нишонламоқда.

СУРАТДА: омихта озуқалар лабораторияси бошлиғи Р. Петрова омихта озуқаларнинг янги навларини яратиш устида иш олиб бормоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БИРИНЧИ

«Юбилей» марказий муз спорти саройида томошабинларга яна бир ажойиб совға ҳозирланди. У сарой залига ўрнатилган таблодир. Бундай электр кўрсаткич яхмалак саройлари орасида Совет Иттифоқида биринчи марта Тошкентда қурилиб ишга туширилди.

Таблони қуриб, созлашда қардош Венгрия Халқ Республикасининг мутахассислари яқиндан ёрдам бердилар.

Будапешт шаҳридаги «Вилле» электро ипекс» заводининг директори И. Бенкович, бош инженери Г. Зарко ўртоқлар Тошкентга келиб, нодир иншоот қурилишига бош-қош бўлдилар. Табло икки ой давомида монтаж қилинди.

Венгер мутахассислари «Пахтакор» марказий стадионидаги таблони қуришда ҳам яқиндан ёрдам берган эдилар.

МЕДИЦИНА УЧУН

Шу кунларда ўрмон хўжаликлари коллективларининг қўли-қўлига тегмайди.

Турли хўжаликларда медицина учун қимматли ва фойдали гиёҳларни териш ишлари қизғин бошланди. Бу ҳақда Республика ўрмон хўжалиги давлат комитетидан хабар беришди.

Гиёҳларни териш Самарқанд, Қашқадарё, Фарғона областларидаги тоғларда олиб борилмоқда. Йиғилган гиёҳлар Тошкент химия фармацевтика заводига хом ашё сифатида топширилади. Бу ишлар корхона билан комитет ўртасида махсус келишувга биноан республикада биринчи марта бошланди.

КАТТА ҚУЛАЙЛИК

Бугун

Тошкентдаги «Холодкомбинат»га ўрнатилган янги шиша трубапроводдан 20 тоннадан зиёд мороженое ўтказилди. Маҳсулотнинг деярли ҳаммаси яхши баҳоланди.

Илгари комбинатда мороженоелар темир қувурдан ўтказиларди. Агар, у тез-тез ювиб, тозалаб турилмаса, маҳсулот сифати бузиларди. Бу ишлар анчагина оворагарчиликни келтириб чиқарарди.

Қардош Қозоғистондан келтирилган 20 метрли шиша қувурнинг ўрнатилиши катта қулайликлар туғдирди. У ҳафтада бир марта тозалаб ювилади, холос.

Бундан ташқари, шиша қувур санитария-гигиена жиҳатдан ҳам анча афзалликларга эга.

Тонгги газеталарда

⊙ Кеча Улан-Баторда Монголия Халқ Революцион партиясининг XVI съезди очилди.

⊙ Ўзбекистон пиллачилари пилладан мўл ҳосил етиштирдилар ва йиллик планни муваффақиятли бажардилар. Давлатга 19.612 тонна пилла сотилди.

⊙ Ўзбекистон Журналистлар Союзи правлениесининг кеча Тошкентда бўлиб ўтган пленуми КПСС XXIV съезди қарорлари асосида матбуот, радио ва телевидение ходимларининг вазифаларига бағишланди.

⊙ **Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун совет жамоатчилиги ва бошқа мамлакатларнинг демократик жамоатчилиги билан биргаликда араб халқлари билан бирдамлик ҳафтасини нишонладилар. Кеча Тошкентда ана шу ҳафталикка бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.**

Футбол. Йирик ҳисобда

Кеча Москвада В. И. Ленин номидаги Марказий стадионда Европа чемпионатининг навбатдаги саралаш ўйини бўлиб ўтди. Бу учрашувда СССР терма командаси Кипр терма командасини қабул қилди.

Олдинги йил бу командалар Европа биринчилиги учун бирбирлари билан куч синашган эдилар. Кипрда бўлиб ўтган 15 ноябрдаги ўйинда совет спортчилари майдон эгаларини 3:1 ҳисобида ютган эдилар.

Кечаги ўйин эса финляндиялик судья Эрик Бенярнинг ҳуштаги билан бошланди. Учрашувнинг биринчи минутларидаёқ терма командамиз майдон ичра ҳокимликни ўз қўлига олиб, эркин ўйнай бошлашди. Ўйиннинг тўртинчи минутидаёқ совет футболчилари олдинга чиқишди. Ярим ҳимоячимиз Федотов ҳисобни очди. Биринчи бўлим тугагунча СССР терма командаси рақиблари дарвозасига яна икки тўп йўналтиришди. Тўпларни Евркжихин киритди.

Иккинчи бўлимда ҳам майдон эгалари меҳмонлар дарвозаси олдида кўплаб хавфли вазиятлар туғиришди. 59-минутда Колотов тўртинчи тўпни киргизди. Шундан сўнг совет футболчилари хотиржамлик билан ўйнашди. Бундан фойдаланган Кипр футболчилари 75-минутда Рудаков дарвозасини ишғол қилишди. Тўпни меҳмонларнинг ярим ҳимоячиси Стефанас Михаил киргизди.

Ўн минут ўтар-ўтмас Кипр терма командаси дарвозасини қўриқлаётган Тофи дарвозасидан тўпни олиб чиқишга мажбур бўлди. Тўпни биринчи бўлимда 11 метрли штраф тўпини уролмаган Банишевский киритди. Ўйин тугашига тўрт минут қолганда эса Федотов бу учрашувдаги охирги тўпни меҳмонлар дарвозасига йўналтирди. Шундай қилиб СССР терма командамиз 6:1 ҳисобида ғалаба қозонди.

Совет футболчилари бу учрашувни ютиб, тўртинчи группада пешқадамликни қўлга олишди. Терма командамиз олти имкониятдан олти очко тўплади. Испания ва Шимолий Ирландия терма командалари эса уч учрашувда 4 очкога эга.

КОСМОНАВТЛАР «САЛЮТ» ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИДА

Узоқ муддатли орбитал станцияларни вужудга келтириш программасига мувофиқ, Совет Иттифоқида 1971 йил 7 июндан бошлаб орбитал илмий «Салют» станцияси бошқариладиган биринчи орбитал илмий станция сифатида ўз ишини бошлаб юборди.

Илмий «Салют» станцияси 1971 йил 19 апрелда орбитага чиқарилган эди. Москва вақти билан соат 10 дан 45 минут ўтганида «Союз-11» транспорт космик кемаси илмий «Салют» станцияси билан муваффақиятли туташтирилганидан кейин «Союз-11» кемасининг экипажи илмий станция биносига ўтди.

Транспорт кемасида экипажни Ер йўлдоши—илмий станция бортига олиб чиқишдан иборат инженерлик-техника вазифаси биринчи марта ҳал этилди.

Космик аппаратларни туташтириш жараёни икки босқичда амалга оширилди. Биринчи босқичда «Союз-11» кемаси 100 метргача бўлган масофада бошқаришнинг автомат режимида «Салют» станцияси билан яқинлашди. Шундан кейинги яқинлашишни кема экипажи амалга оширди.

«Союз-11» кемаси «Салют» станциясига етиб борганидан кейин аппарат механик усулда қаттиқ туташтирилди ва улар электрик ҳамда гидравлик коммуникациялар билан бириктирилди.

Шундан кейин космонавтлар туташтиришнинг герметиклигини ва станция ичидаги системаларнинг ишини, туташтирилган аппаратлар бўлмаларидаги микро иқлим параметрларини текшириб кўрдилар, уларни бириктириб турган туйнукнинг қопқоғини очдилар ва илмий станция бўлмасига кирдилар.

Телеметрик информация маълумотларига ва космонавтларнинг берган ахборотига қараганда, «Салют» станцияси автомат режимда узоқ вақт давом этган парвоздан кейин борт системалари, агрегатлари ва илмий аппаратлари нормал ишлаб турибди.

Орбитал «Салют» станцияси илмий-техника экспериментлари ва тадқиқотлари ўтказиш, станциянинг парвозини ва унинг фазодаги ҳолатини бошқариш учун мўлжалланган аппаратлар ҳамда системалар билан, шунингдек, экипажнинг ишлаши ва дам олиши учун нормал шарт-шароит бўлишини таъминлайдиган системалар билан жиҳозланган бўлмалардан иборат. Бундан ташқари, космонавтларнинг ишлаши ва дам олиши учун «Союз» кемаси бўлмаларидан фойдаланилмоқда. Илмий-тадқиқот аппаратларининг бир қисми ҳам ана шу бўлмаларга жойлаштирилган.

«Салют»—«Союз» космик системаларининг умумий вазни 25 тоннадан ортиқ.

Орбитал «Салют» станциясининг парвози вақтида экипаж илмий-техникавий тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказади. Буларнинг асосий қисмлари қуйидагилардан иборат:

— Бошқариладиган орбитал станциядаги конструкциялар, агрегатлар, борт системалари ва аппаратларини текшириш ҳамда синаб кўриш;

— Станциядаги мўлжалга олиш ва навигация методлари ҳамда мустақил ишловчи воситалар, шунингдек, орбитада маневр қилиш вақтида космик комплексни бошқариш системаларини пишитиш:

— Ер юзасидаги геологик-географик объектларни, атмосфера ҳодисаларини, ернинг қор ва муз қатламини тадқиқ этиш, бундан мақсад—ана шу маълумотлардан халқ хўжалик вазифаларини ҳал этиш учун фойдаланиш методикасини ишлаб чиқиш;

— Электромагнит нурланиш спектрининг турли диапазонларида атмосфера ва космик фазодаги физик ҳолатларни, жараён ва ҳодисаларни тадқиқ этиш;

—Космонавтларнинг станциядаги турли ишларни бажариш имкониятларини аниқлаш ва космик фазо омилларининг инсон организмига таъсирини ўрганиш юзасидан медицина-биологик тадқиқотлар ўтказиш.

«Салют» станциясининг командири ўрток Георгий Тимофеевич Добровольский космонавтлар ўзларини яхши ҳис этаётганликларини ва парвознинг планлаштирилган программасини бажаришга киришганликларини хабар қилди.

Шундай қилиб, Ер атрофидаги фазола биринчи марта бошқарилаётган орбитал «Салют» илмий станцияси вужудга келтирилди ва ишлай бошлади.

Космик техникани ва бошқариладиган парвозларни ривожлантириш соҳасида муҳим қадам қўйилди, янги космик комплекс—транспорт кемалари хизмат кўрсатадиган орбитал станциялардан фойдаланиш фанни тараққий эттириш ва халқ хўжалигини юксалтириш манфаатлари йўлида космик фазони янада тадқиқ этиш ва ўзлаштириш юзасидан кенг истиқболлар очиб беради.

ЖАҲОН ҚОЙИЛ!

БАРАКАЛЛА, БАҲОДИРЛАР!

Бутун оламни яна бир жасорат ҳақидаги хушхабар чулғаб олди. Қудратли Ватанимизнинг космонавтлари Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевлар коинотни ўзлаштиришда яна бир янги саҳифа очдилар. Совет баҳодирларининг қадами ниҳоятда қутлуғ бўлди. Улар буюк жасоратни бутун совет халқи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошираётган бир пайтда намойиш қилмоқдалар. Уч ўғлоннинг матонати, ақл-идроки ва саботи билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Коинот бағрига кенгроқ кириб бориш геология фани учун ҳам қимматлидир. Кейинги пайтларда олимлар еръости бойликлари ва турли хил табиат ҳодисаларини ўрганишда коинот сирларига мурожаат қилмоқдалар. Ана шу нуқтаи назардан қараганда «Союз-11» космик кемасининг парвози келгусида биз геологларга ҳам бир олам қувонч бахш этади.

И. ҲАМРАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ленин мукофоти лауреати, Ҳ. Абдуллаев номли геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг директори.

ОФАРИН!

Ҳар бир кунимиз ажойиб ва киши қалбини ҳаяжонларга тўлдирадиган воқеаларга тўлиб тошган. Яқиндагина биз совет фани ажойиб муваффақиятининг гувоҳи бўлган эдик. «Союз-10» космик кемаси экипажи аъзолари фазодаги зафарли учишларини тугаллаб, она Ерга эсон-омон қўнган эдилар.

Энди эса яна бир ажойиб хушхабарнинг шоҳиди бўлиб турибмиз. Москва радиоси космосга «Союз-11» космик корабли кўтарилгани ҳақидаги хабарни етказди. Баҳодир ўғлонларимиз, ватандошларимиз кема корабли, подполковник Г. Т. Добровольский, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси В. Н. Волков, ва синовчи инженер В. И. Пацаевларнинг кўрсатаётган қаҳрамонлиги билан фахрланамиз ва бунга жавобан янада унумли ишлашга ваъда берамиз.

Биз шундай ҳаяжонли кунларда космонавтларга қарата «Офарин сизларга, ой бориб, омон қайтингиз!» деймиз.

Б. ЖЎРАЕВА,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, КПСС XXIV съезди делегати.

ПАРВОЗЛАР ЗАМОНИ БУ

Парвозлар замонида яшамоқдамиз. Совет фани ва техникасининг ютуқлари ҳар бир қалби соф кишини тўлқинлантирмай қўймайди. Эртаклар ҳақиқатга айланган кунларда яшаётганимиз билан фахрлансак арзийди.

Мана, само сирларини ўрганиш учун яна бир қадам қўйилди. «Союз-11» космик кемасининг парвози, космонавтлар Г. Т. Добровольский, Н. В. Волков, ва В. И. Пацаевларнинг янги тажрибалари бизларни юлдузлар оламига янада яқинлаштиради.

Биз «Союз-11» экипажига илмий тажрибаларни ўтказишда муваффақият, сиҳат-саломатлик ва омад тилаймиз.

Р. ҲАМРОЕВ,
СССР халқ артисти.

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИНИНГ ОРБИТАЛ «САЛЮТ» СТАНЦИЯСИ ЭКИПАЖИ КОСМОНАВТЛАР ГЕОРГИЙ ТИМОФЕЕВИЧ ДОБРОВОЛЬСКИЙ, ВЛАДИСЛАВ НИКОЛАЕВИЧ ВОЛКОВ ВА ВИКТОР ИВАНОВИЧ ПАЦАЕВ ЎРТОҚЛАРГА ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

Азиз ўртоқлар!

Ватаннинг космик фазони тадқиқ этиш ва ўзлаштириш юзасидан янги топшириғини бажармоқ учун совет илмий космик «Салют» станциясига муваффақиятли етиб борганлигингиз билан сизларни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан самимий табриклаймиз.

Сизлар совет халқи КПСС XXIV съезди белгилаб берган буюк планларни амалга ошириш соҳасида зўр ғайрат билан меҳнат қилаётган ажойиб бир пайтда парвоз қилмоқдасиз.

Сизлар ана шу масъулиятли ва мураккаб топшириқни шараф билан бажара олишингизга ишончимиз комил. Бу топшириқнинг бажарилиши совет халқи ва бутун инсоният бахт-саодати йўлида космик фазони ўзлаштириш планларини амалга оширишга катта ҳисса бўлиб қўшилади.

Жонажон юртимизга эсон-омон қайтиб келишингизни тилаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ, Н. ПОДГОРНИЙ, А. КОСИГИН.

ВАТАН ТОПШИРИҒИ БАЖАРИЛАДИ!

ЭКИПАЖ АЪЗОЛАРИНИНГ ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ ТАБРИГИГА ЖАВОБИ

Самимий табриклари ва ғамхўрликлари учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советидан ғоят миннатдормиз. Ватан топшириғи бажарилади.

Космонавтлар **Добровольский, Волков, Пацаев.**

И. В. КАПИТОНОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

КПСС Марказий Комитетининг секретари ўрток И. В. Капитонов 4—6 июнда Ўзбекистонда бўлди. У Бухоро, Андижон ва Фарғона областларини, Бухоро, Навоий, Зарафшон, Андижон, Фарғона ва Марғилон шаҳарларини бориб кўрди.

И. В. Капитонов бир қанча саноат корхоналари, қурилишлар, колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотларида ташкилий ва сиёсий иш қандай уюштирилганлиги билан танишди, КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш мусобақаси қандай бораётганлиги тўғрисида корхоналарнинг раҳбарлари, халқ хўжалиги мутахассислари, ишчилар ва колхозчилар билан суҳбатлашди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари ўрток В. Г. Ломоносов, областларнинг раҳбар ходимлари ўрток И. В. Капитонов билан бирга бўлишди.

(ЎзТАГ).

М. З. МИРЗААҲМЕДОВНИНГ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг собиқ ўринбосари Мансур Зиёевич Мирзааҳмедовнинг республикада социалистик қурилишдаги катта хизматларини эътиборга олиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет ва жамоат ташкилотларининг Тошкент шаҳридаги 4-ўрта ҳунар-техника билим юртини, Андижон область Бўз районидаги «Мингбулоқ» совхозини, Тошкент шаҳрининг шимолий районида қурилаётган кўчани Мансур Зиёевич Мирзааҳмедов номига қўйиш тўғрисидаги таклифларини қабул қилдилар.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига ва Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига марҳумнинг қабри устига унинг бюстини ўрнатиш таклиф этилди.

Замондошларимиз портрети

БАХТИЁР ҚИЗ

(ЛАВҲА)

ВЕРА ОРЛОВА новчадан келган озғингина қиз. Йирик, зангори кўзлари кишиларга мулойим, самимий боқади. У билан учрашув бўлаяпти. Янги номзод эндигина 24 баҳорни қаршилаган. 2-Киров район сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатликка номзод қилиб кўрсатилган у.

Ажабланади киши. Қанақа кишилар бўлмайди, дейсиз коллективда. Узоқ йиллар қурилишда ишлаб, меҳнатда тобланган юқори ихтисослик бинокорлар, дурадгору кошинкорлар, тинмай ижод қилувчи рационализаторлар. Олий ва ўрта маълумотли инженер ҳамда техниклар. Мана шу кишилар орасидан «бўй» кўрсатди, кўзга ташланди, эъзозланди бу кранчи қиз. У бошқалардан қайси фазилати, хислати билан ажралиб турди экан?

Веранинг таржимаи ҳолига назар ташлаган киши, уни ҳаётда ўзи очган сўқмоғи борлигини, ана шу сўқмоқдан катта йўлга чиқиб олганини сезади.

Вера Орлова еттинчи синфни битиргач, ўқишни кечки ишчи-ёшлар мактабида давом эттирди. Айни пайтда тўқимачилик комбинати йигирув цехида съёмкачи бўлиб ишлай бошлади.

— Нега бундай йўл тутдинг, Вера. Мен билан даданг ишлаяпмиз. Сени олий маълумотли бўлгунингча ўқитишга қурбимиз етади-ку, — деди аччиқланган Татьяна Кузьминична.— Сен гўё ўз кучинг билан бўйниг ва буюр...

Кран кабинасидан бутун шаҳарни томоша қилиш мумкин. Кранлар кўплигини айтмайсизми! Тўп-тўп қалин дарахтлар орасидан уларнинг хартумлари кўриниб туради. Веранинг хаёлларини пастдан эшитилган товуш бўлди. Бригада бошлиғи унга «пастга тушинг» деган ишорани қилди.

— Ухламасдан доимо сергак туринг. Кран остидаги кишилардан нигоҳингизни узманг. Қайси қурувчига кран керак бўлишини олдиндан фаҳмланг. Сизни қичқириб чақиришларини кутишга ўрганманг, уқдингизми?

Бригада бошлиғининг бу насиҳати Веранинг ёдида қолди. У бригадир қулоғига қуйгандек ишларди. Дастлаб қийин бўлди. Краннинг тезлиги паст. Қурувчилар бўлса, «мунча имиллаб, ҳаракат қилади бу қиз» дегандек унинг хизматидан норози бўлишарди. Фақат бошқармага шикоят ёзишмаса бўлгани, деб ҳадиксираб ишларди.

Кунлар ўтди. Кранчи қизнинг малакаси оша борди. Вера 40 кишидан иборат бригадага хизмат қилиб улгурадиган бўлди. Дастлаб, муомаласи қўпол, ўзлари дағал кўринган қурувчиларни Вера севиб қолди. Ҳамиша жиддий, ишбилармон бригада бошлиғи машҳур бинокор Раҳим Зиёев экан. Унинг аъзолари ҳам ўзи сингари заҳматкаш, дақиқалардан унумли фойдаланишга жон куйдиришади. Баъзан улар шанба,

ни ўзига қолган кишилардек иш қиляпсан...

— Бу ҳаёт университети ойижон,— жавоб қилди Вера қувноқ овозда.— Наҳотки, мени коллективнинг дош қозонида пишиб, чиниқишимни истамасангиз...

Вера касбидан хурсанд. Комбинатнинг ҳурмат тахтасидаги расмларга ҳавас билан боқади. Уларнинг кўпи оддий ишчи лавозимидан СССР Олий Совети депутати даражасига кўтарилган, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлган. Уларнинг ҳар қайсисининг ҳаёт йўли бир ибратли достон. Вера ҳам уларга ўхшашга интилади. Корхонанинг бу илғор ишчилари кемаларни соҳилга чорловчи маёқдек Верага ҳам омад йўлини кўрсатиб туришади.

Агар ер силкиниши юз бермаганида, Вера Орлова ҳозир ҳам тўқимачилик комбинатида ишлаб юрган бўлармиди.

Зилзила қурувчилик касбини машҳур қилиб юборди. Гўё бундан ҳам ўта романтик касб йўқдек, ҳамманинг дили-тилида қурилиш. Бу йил Вера билан 11-синфни битирувчи синфдошлари ёппасига қурувчилик касбини танлашди. Вера дадаси билан маслаҳатлашди. Михаил Анреевич Орлов 153-трест партия комитетининг секретари бўлиб ишлаб келади. У қизининг синфдошлари билан қурилишга ўтиб ишлашга жазм қилганини эшитиб қувонди. Айни муддао. Шаҳар улкан қурилиш майдонини эслатади, ишчи кучи ҳаводек зарур.

— Райком комсомолга борингглар, —деб маслаҳат берди Михаил Андреевич.— Янги трест ва бошқармалар ташкил этилаяпти. Балки сизларни аввал бирор ҳунар мактабига юборишар...

Чиндан ҳам Киров район комсомол комитети ташаббускорларга «Строймеханизация» трести қошидаги курсга ўқиш учун йўлланма берди. Минорали кранни бошқариш касбини эгаллаган Вера Орлова «Главташкентстрой»нинг 153-трест, 14-қурилиш бошқармаси қурувчиларига хизмат қила бошлади.

якшанба кунлари ҳам ишлашади. Кечагина бригада куч ташлаган жойда бино икки-уч ой ичида бўй чўзиб, кран хартумида тўш уриб турибди. Бригада уни сайқалчиларга топшириб, навбатдагисини бошлайди. Веранинг крани қаерда ўрнатилса, у ердан кўп қаватли турар-жой, жамоат ва ишлаб чиқариш корпуслари «ўсиб» чиқади.

1969 йил. Ёз ойлари эди. 2-механизация бошқармасидан вакил келиб, «кранчи қизимиз қандай хизмат қиляпти»,— деб сўраб қолди. Жуда яхши. Бирор марта крани панд бериб, бузилиб қолганини эслай олмайман, — жавоб қилди Раҳим ака. У коллективимизнинг севимли қизи бўлиб қолди. Мукофотлаш керак Верани»...

Вера меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети депутатлигига сайланди.

1966 йилдан бери Раҳим Зиёев бошлиқ комплекс Коммунистик меҳнат коллективида хизмат қилиб келаётган Вера Орлова ҳаётида бундай қувончли воқеалар кўп бўлган. Коммунистик меҳнат зарбдори бўлди. Кўксида «Тошкент қурувчисига» нишони, ҳамда «Шаҳкатли меҳнати учун» юбилей медали порлади. Трест ва Бош бошқарма Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Бошқарма коммунистлари сафига ўтди. Икки йилдирки, у 2-механизация бошқармасида техника хавфсизлиги бўйича жамоатчи инспектор.

Бу йил Вера Орлова ҳаётида яна бир унутилмас воқеа юз берди. У Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди. Депутатликка номзод В. Орловага сўз беришганда, у бундай деди:

— Сизлар мени тавсия қилдингиз, сайлаяпсизлар. Депутат—халқ хизматкори. Сизларнинг наказларингиз мен учун шон-шарафдир. Ишончларингизга яраша меҳнат қиламан.

Б. ҚАҲҲОРОВ.

Беш йиллик вахтасида

Бир ёқадан бош чиқариб

— Убайдулла, ойна қирқаётганда сира шошма. Шундагина ишинг унумли ва сифатли бўлади, исрофгарчиликнинг олди олинади.

— Эркинжон, сенинг ишинг дуруст. Девор оқлаш билан дурадгорликка қўлинг анча келиб қолган. Сендан яхши уста чиқишига ишончим комил.

Ёшлар кўнглини кўтариб, ишга руҳлантирувчи бундай сўзларни Лазер Тройцалис оғзидан деярли ҳар куни эшитиш мумкин. Бригадир бир жойда тинч туролмайди. Шогирдлари ёнига бориб қимматли маслаҳатлар беради, ёшлар ишини синчковлик билан кузатади. Ишда бирор камчилик сезиб қолса, дарҳол унинг олдини олади. Ишда қийналиб қолганларга ўзи кўмаклашади. Шу боисдан бўлса керак, бригада аъзолари суяги меҳнатда қотган, сочларига қиров қўнган; талабчан ва меҳрибон Лазер Тройцалисни фахр билан, устоз, дейишади.

Биз ҳикоя қилаётган коммунист Л. Тройцалис «Главташкентстрой»га қарашли 153-трест 2-қурилиш бошқармасида комплекслашган, коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи. Айни кунларда бригада шунқорлари Чилонзор массивида аҳолига шинам турар-жой бинолари қуриб бериш учун астойдил тер тўкишяпти. Улар томонидан қурилган бинолар қабул комиссияси томонидан «аъло» ва «яхши» баҳоланяпти.

Ҳозир бригада қурувчилари 19 «а» кварталида 24. 144 квартирали 39 ва 41-уйларни сифатли қўлдан чиқариш учун барча куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар.

Бу иккала иморатда ҳам сўнгги—деворларни оқлаш, безак бериш, пол қоқиш, дераза ромлари, эшиклар ўрнатиш ва уларга ойна қўйиш ишлари қизғин кетяпти. Азаматлар 96 квартирали 40-турар-жой биноси калитларини эса яқиндагина ўз эгаларига топширишди. Бригада тадбиркорларининг иш суръати билан бирга сифати ҳақида ҳам қайғураётганликлари туфайли бинони қабул комиссияси «аъло» баҳога қабул қилди. Бригада планининг май ойи кўрсаткичи 135 процент бўлди.

Коллективда турли миллат вакилларидан ташкил топган 14 аъзонинг кўпчилик қисми комсомол-ёшлардир. Улар ишлаб чиқаришда актив иштирок этиш билан бирга турли олий ва ўрта махсус ўқув юртларида таълим олишяпти. Айниқса Тошкент политехника институти қурилиш факультетининг 3-курс студенти Эркин Пўлатов, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти студенти Убайдулла Бойқўзиевлар ишда барчага ўрнак бўлишаётир. Улар кунлик ва ойлик нормаларини ҳамиша 120—130 процентдан адо этишади. Бригаданинг Одилжон Ҳакимов, Борис Зайцев, Абдуваҳоб Турдиев, Левторис Моломац каби жонкуярлари ҳам тадбиркорлиги, касбига меҳр қўйганлиги ва ишчанлиги билан бригададагина эмас, бошқармада ҳам оғизга тушганлардан.

— Бу иккала бинони ҳам,—дейди бунёдкорлар сардори Л. Тройцалис, — июль ойигача ҳамшаҳарларимизга совға қиламиз.

Э. НАМОЗОВ,
Ш. ЖАББОРОВ.

СУРАТДА: кўн-галантерея фабрикасининг чевари, ишлаб чиқариш зарбдори Раиса Журавлева. Бу илғор аёл мунтазам равишда ўз топшириқларини ортиғи билан адо этади.

ҚИЗҒИН МИННАТДОРЧИЛИК

ВЦСПСнинг таклифига биноан, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Чили меҳнаткашлари Бирлашган касаба союз марказининг раиси Фигероа Луис Ўзбекистонда бир неча кун бўлди. Чили касаба союзларининг раҳбари Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида республиканинг иқтисодий ва маданий ривожланиши билан танишди. Фигероа Луис Тошкент тўқимачилик комбинатида ва Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида бўлиб, маданият саройларини, медицина шаҳарчаларини, болалар муассасаларини кўздан кечирди.

Ўзбекистондан жўнаб кетиш олдидан Чилидан келган меҳмон республика касаба союз активлари билан учрашди. У шу мамлакатда социал ўзгаришлар қилиш учун олиб борилаётган кураш ҳақида, унинг касаба союзлари иши тўғрисида гапириб берди. Совет Иттифоқи Чилига қардошларча бирдамлик изҳор этиб, катта ёрдам бераётганлиги учун СССР, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашларига қизғин миннатдорчилик билдирди. (ЎзТАГ).

ИСТИРОҲАТГА

Хушчақчақ ва кўнгилли пионер ёзи бошланди. Йил бўйи мактабларда билим олган бахтиёрларимиз дам олиш учун сўлим лагерь ва санаторийларга жўнаб кетишмоқда.

Шанба куни шаҳар ташқарисидаги «Пишчевик», «Тинчлик» ва «Тоғлиқ» лагерларига 800 пионер ва ўқувчилар етиб келишди. Лагерларда пионер ёзи шодлик билан бошланиб кетди.

Мазкур лагерларда уч сменада 2500 га яқин ўғил ва қизларимиз дам олишади.

Г. ДЎСТМЕТОВА.

Яқинда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институтининг тўлқин динамикаси лабораторияси қошида электрон-ҳисоблаш маркази ишга тушди.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) илмий ходимлардан Е. Соатов билан Т. Ортиқов «Минск-22» электрон-ҳисоблаш машинасининг ишини кузатмоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

АТЕИСТ МИНБАРИ

МАЪНАВИЙ КАМОЛОТ САРИ

КПССнинг XXIV съездида Л. И. Брежнев докладида таъкидлаб ўтилганидек, тегишли моддий-техника базасини вужудга келтирмай туриб коммунизм қуриш мумкин бўлмаганидек, кишиларнинг маданияти, билими, ижтимоий онгини юксак даражага кўтармай туриб, уларни маънавий камолотга етказмай туриб, коммунизм қуриш ҳам мумкин эмас.

Айрим кишилар онгида яшаб келаётган диний таассуб ва хурофотларга, қолаверса, диндор кишиларнинг баъзан ёшларнинг онгини заҳарлашларига қарши кескин кураш олиб борилиши керак. Бунинг учун эса атеистик пропаганда ҳужумкор, курашчан ва жанговар бўлиши зарур.

Коммунистик партия диний эътиқодларни ишонтириш пропаганда йўли билан, диний ақидаларнинг ёлғонлиги ва бемаънилиги, илм-фанга зидлигини оммабоп қилиб тушунтириш йўли билан йўқотиш зарурлигини ҳамиша уқтириб келмоқда. Партиямизнинг мана шу кўрсатмасини бажариб, катта ва кичик ёшдаги барча кишиларни илмий материалистик руҳда тарбиялашда, жанговар атеистик пропаганда олиб боришда пойтахтимизда ташкил этилган Ҳамза номидаги республика илмий атеизм уйи ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келаётир.

Илмий атеизм уйи маъмурияти меҳнаткашлар ва ёшлар ўртасида илмий атеистик пропаганда олиб бориш учун барча қулай шароитларни яратган. Бу ерда «Ернинг келиб чиқиши тўғрисида фан ва дин», «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши тўғрисида фан ва дин», «Одамнинг пайдо бўлиши тўғрисида фан ва дин», «Ибтидоий жамиятда диний эътиқодларнинг пайдо бўлиши», «Ислом динининг келиб чиқиши ва унинг реакцион моҳияти», «Космосни эгаллаш» каби экспозициялар мавжуд. Бу экспозицияларда диннинг реакцион моҳияти, фан билан дин ўртасидаги кураш ишонарли расмлар ва бошқа кўрсатмалар орқали илмий равишда очиб берилган.

Атеизм уйи атеистик пропаганда олиб боришнинг турли метод ва формаларидан фойдаланмоқда. Турли темадаги савол-жавоб кечалари, илмий атеизм университети, атеистик лекторийлар, атеизм ҳафталиги, кинолекторийлар, илмий атеизмнинг актуал масалалари бўйича семинарлар ана шулар жумласидандир. Айниқса, жойларда ўтказилган ва ўтказилаётган савол-жавоб кечалари, атеизм ҳафталиклари қизиқарли ўтмоқда. Масалан, Октябрь район «Билим» жамияти билан биргаликда «Гуручариқ» маҳалласида «Ленин ва илмий атеизм масалалари» деган темадаги кеча мароқли ўтди. Кечани фалсафа фанлари кандидатлари М. Долиев, Н. Умарохунов, М. Усмонов, юридик фанлари кандидати К. Комиловлар олиб бордилар.

Чилонзор районининг «Олмазор» маҳалласида «Ленин виждон эркинлиги тўғрисида», Охунбобоев номли шаҳар маданият уйида «В. И. Ленин ва Шарқ хотин-қизлари» деган темадаги кечалар ҳам ғоят қизиқарли ўтди.

Савол-жавоб кечасининг тематикаси ҳам турличадир. Бу кечаларга кўзга кўринган олимлар таклиф этилади. Ўтказилган ва ўтказилаётган атеистлар ҳафталиги ҳам мақтовга сазовордир. Шаҳарнинг «Юлдуз» тикувчилик фирмаси, 3-пиво заводи, «Победа» парки, 7-босмахона каби кўпгина жойларда 30 дан ортиқ «Атеистлар куни» ўтказилди ва бу традиция ҳозирги кунларда ҳам давом этаяпти.

Атеизм уйи атеист лекторлар тайёрлаш, уларнинг билим даражасини кенгайтиришга ҳам алоҳида эътибор беради. Бунинг учун атеизм уйида кўзга кўринган етук олим, фалсафа фанлари доктори, профессор А. О. Ортиқов ташаббуси билан «Илмий атеизм совети» ташкил этилган. А. О. Ортиқов раҳбарлигида совет аъзолари атеистик пропаганда олиб боришнинг навбатдаги вазифаларини белгилайдилар, атеист лекторларнинг лекция текстларини таҳлил қиладилар, уларга илмий-методик ёрдам берадилар. Атеизм уйи лекторлари томонидан тайёрланган методик қўлланмалар ва лекция текстлари ҳам уларга қўлланма бўлмоқда.

Атеизм уйи Тошкент шаҳар ташкилотлари, корхоналари, муассасалари, ўқув юртлари, мактаблар билан яқиндан алоқада бўлиши учун барча шароитлар мавжуд. Барча олий ўқув юртларида «Атеизм асослари» курси ўқитилади. Агар ўқитувчилар студентларни ўқув юртида курс ўтиб бўлингандан сўнг, уларни атеизм уйига таклиф қилиб, атеизм уйи ходимлари томонидан ўқиладиган айрим лекцияларни тинглашга ва кинофильмларни кўришга жалб қилсалар, улар шу курсни мустаҳкам эгаллашларига ёрдам берган бўлур эдилар.

Атеизм уйининг хизматидан республика ўқитувчилар малакасини ошириш институти, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти, ТошМИ, Тошкент индустриал педагогика техникуми яхши фойдаланмоқдалар. Аммо ҳозирга қадар кўпгина шаҳар ташкилотлари, ўқув юртлари, дам олиш уйлари, мактаблар маъмуриятлари бу ишга бепарволик билан қарамоқдалар. Уларнинг кўплари ҳатто атеизм уйи билан алоқа боғламаганлар.

Бизнинг вазифамиз барча кишиларни ўтмишнинг барча сарқитларидан, шу жумладан, диний ҳурофот ва таассублардан бутунлай халос этиш учун атеистик пропаганданинг барча воситаларидан фойдаланиб, уларга атеистик билимлар бериш, илмий-материалистик дунёқараш руҳида, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси руҳида етук атеистлар қилиб тарбиялашдир.

Т. АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиуми фалсафа кафедрасининг ўқитувчиси.

Шаҳар—қишлоққа

ҲАМКОРЛИК

Шаҳримиздаги маданият ва санъат даргоҳлари қишлоқлардаги ҳамкасбларига яқиндан ёрдам беряпти.

Қишлоқ клублари, кутубхоналарида В. И. Ленинга, КПСС XXIV съезди қарорларига бағишланган китоб кўргазмалари, қизил бурчакларни ташкил этишда шаҳарлик маданият ходимларининг ҳиссаси катта бўляпти.

Кейинги пайтларда шаҳардаги театрларнинг артистлари қишлоқларда 300 мартадан зиёд концерт программаларини намойиш қилишди.

Химиклар шаҳри Олмаликда ўзбек совет адабиётида В. И. Ленин образининг яратилишига, коммунизм қурувчисининг маданий, эстетик фазилатларига ва бошқа мавзуларга бағишлаб 180 дан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказилди. Буларда Тошкент Давлат консерваториясининг ўқитувчилари, республика «Шодлик» ансамбли, А. Навоий номли ўзбек Давлат академик катта театри, Муқимий номли ўзбек Давлат музикали драма театри артистлари иштирок этишди.

Пойтахт зиёлилари қишлоқ меҳнаткашларини эстетик руҳда тарбиялаш ва уларни санъат олами дурдоналари билан таништиришда муҳим роль ўйнамоқдалар.

Т. РАВШАНОВ,
Тошкент область ижроия комитети маданият Бошқармаси методисти.

„Тошкент оқшоми"га келган ХАТЛАРДАН

ЁШЛАР ХИЗМАТДА

Тошкент транспорт инженерлари институти бадиий ҳаваскорлари Бекобод районидаги «2-Далварзин» совхози меҳнаткашларига концерт қўйиб беришди.

Дилрабо ашула ва рақслар дала меҳнаткашларини, шунингдек совхозда пахта парваришида қатнашаётган педагогика билим юртлари талабаларини ҳам мамнун этди.

М. ЮСУПОВ.

Етти юз ўринли

Ҳамза районидаги Жарқўрғон кўчасида 700 ўринли янги кинотеатр фойдаланишга топширилди. Бу ерда томошабинларнинг кўнгилли дам олишлари учун ҳамма қулай шароитлар бор.

З. ҲОЖИЕВ.

ЭЪЗОЗЛАНГАН УМР

Мазмунли ва мўътабар умрни ҳамма эъзозлайди. Яқинда Фрунзе районидаги 73-мактаб коллективи математика ўқитувчиси Иноят ака Юсуповнинг 60 ёшини ва педагог фаолиятининг 40 йиллигини нишонлади.

Юбилярни республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Қ. Обидова, район халқ маорифи бўлимининг мудири Ў. Файзиев, шифокор М. Содиқов, 144-мактаб директори Б. Алимов ва бошқа шогирдлари табриклашди, устозга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тиладилар.

Қ. МАЛИКОВ.

ВАТАН БЎЙЛАБ

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг табиийт-география ва география-биология бўлими IV курс студентлари шу кунларда она-Ватан бўйлаб саёҳатда юришибди. Улар 35 кунлик ўқув практикаси давомида энг йирик шаҳарларда, дарё ва денгиз бўйларида бўлиб, бепоён диёримизнинг табиати, ер тузилиши ва географияси билан танишадилар.

С. ДОВУРБОЕВ.

ҲАЁТГА ЙЎЛЛАНМА

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг тупроқшунослик бўлими 50 га яқин ёш мутахассисларни катта ҳаётга кузатади. Улар республикамизнинг область ва районларидаги колхоз-совхозларда ишлаш учун жўнаб кетадилар.

Л. ТУРСУНОВ.

ЖОНАЖОН Ватан бўйлаб

МОСКВАДА САМАРҚАНД ХИЁБОНИ

Москва лойиҳачилари Самарқанд хиёбонини режалаштириб қўйдилар. Бу хиёбон Вихино деган янги микрорайонда барпо этилади.

Хиёбонни безаш қадимий шаҳар рассомлари ва архитекторларидан бир группасига топширилди. Уларнинг лойиҳасига биноан хиёбоннинг икки бетига қуриладиган иморатлар қадимий ёдгорликлар нусхаси ва бўёқларини эслатувчи сопол тахтачалар билан безатилади. Қадимий афсоналарда тасвирланган бахт қуши — «Анқо» номли кинотеатр айниқса кўркам бўлади. Анъанавий ўзбек меъморчилиги услубида бино қилинадиган кафе, магазинлар, чойхоналар ҳам хиёбоннинг ҳуснига ҳусн қўшади. Бу иморатларнинг ҳаммасига манзарали дарахтлар соя-салқин бериб туради. Умуман Москвадаги «Самарқанд хиёбони кўҳна шаҳардаги М. Горький номли хиёбонга ўхшаб кетади.

(ЎзТАГ)

ГАЗ «ДАРЁ»ЛАРИ ТЎЛИБ ОҚАДИ

Қурилаётган газ қувурларининг Ўрта Осиё магистрал газ қувурлари бошқармаси ҳузуридаги Хива дирекцияси тузилди. Унинг қурилиш ташкилотлари мамлакатда биринчи 1400 миллиметр диаметрли қувурлардан газ магистрали қуради. Шу қувурлар орқали 75 атмосфера босим билан ёқилғи бериладиган бўлади. Магистрал Ўрта Осиё-Марказ қитъалараро газ қувурининг тўртинчи навбати ҳисобланади. Шу йилнинг ўзидаёқ бу ноёб магистралга дастлабки 80 километр қувур ётқизилади.

АВТОМАТИКА ВИНОЧИЛАР ХИЗМАТИДА

Республикадаги энг катта Красногвардейский виночилик комбинати қурилишининг биринчи навбатида холодильник ускуналари ва дастлабки вино тайёрлаш заводи монтаж қилиниб бўлди. Мавсум бошлангунга қадар корхона 15 минг тоннадан ортиқ узумни қабул қилиб қайта ишлай оладиган бўлади.

Янги комбинат 1 миллион 20 минг декалитр вино, бир неча ўн минг банка мева шарбати ишлаб чиқаришга мўлжалланган еттита асосий цех энг янги техника билан таъминланади. Автоматик бошқарув пульти вино ва шарбат тайёрлашнинг ҳамма жараёнларини айни бир вақтда кузатиб туриш имконини беради.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ. «Марказ-5» кварталидаги аҳолига намунали хизмат қилаётган маданий-маиший объектлардан бири—«Ширин» кафеси.

Буюк боболаримиз

Маҳмуд Замахшарий

Кўҳна Хоразм тупроғида етишган ва жаҳон маданиятига салмоқли ҳисса қўшган улуғ олим Замахшарийнинг номи бутун дунёга машҳурдир. Унинг ўлмас асарларини ва у ҳақда ёзилган илмий китоб ҳамда мақолаларни оламнинг ҳамма бурчакларидаги кутубхоналарда учратиш мумкин. Илму фан хазинасига бебаҳо дурдоналар қўшган бу буюк зот билан Ўрта Осиё халқлари ҳар қанча фахрлансалар кам. Замахшарийнинг илмига ўз давридан бошлаб, шу кунгача Шарқ ва Ғарб олимлари жуда юксак баҳо бериб келмоқдалар. Унга Шарқ олимлари томонидан «Устозу-л-араб ва -л-ажам» (араб ва ғайри араблар устози), «Фахр-и Хоразм», «Жоруллоҳ» каби фахрли унвонларнинг берилишининг ўзи унинг илму фан оламида қанчалик муҳтарам ва азиз бўлганлигини ҳамда унинг Шарқ халқларининг маданий ривожи учун нечоғлиқ хизматлар қилганлигига яхши далилдир.

Замахшарийнинг замондоши Абусамад Муҳаммад Самъоний (1179—1229) ўзининг «Китобу-л-ансоб»ида, Ёқут Ҳамавий (1179—1229) ўзининг «Иршоду-л-ариб-ила маърифати-л-адиб» китобида, мисрлик Жамолиддин Қифтий (1167—1248) «Инбоҳу-р-рувот-ъало анбои-н-нуҳот» асарида Замахшарийнинг филология соҳасида тенгсиз олим эканлигини ва ўз замонасидаги адибларнинг имоми (пешвоси) бўлганлигини айтиб ўтганлар.

Бугунги кунда ҳам Замахшарий ижоди билан қизиқмаган шарқшуносни на Ғарбда ва на Шарқда топиш мумкин. Крачковский, Кримский, Боровков каби забардаст рус шарқшунослари, Брокельман, Бенцинг, Голдциер, Нельдеке, Райт ва Зайончиковский сингари машҳур Ғарб олимлари, Валидий Туғон ва Муҳаммад Козимдек Шарқ тадқиқотчилари Замахшарийнинг илмий меросига зўр қизиқиш билан мурожаат қиладилар. Замахшарий ижодининг айрим томонлари Совет Шарқида, жумладан Тошкентда ҳам ўрганилмоқда.

Замахшарий Хоразм ерида туғилиб, балоғатга етиб, шу ўлкада вафот этган буюк олимдир. У 1074 йилда Хоразм вилоятининг Замахшар қишлоғида дунёга келиб, шу вилоят пойтахти Урганчда 1144 йилда дунё билан видолашган.

ЗАМОНАСИНИНГ УЛУҒ ОЛИМИ

Замахшар қишлоғи X асрдаёқ атрофи девор ва хандақ билан ўралган, темир дарвоза ва кўтарма кўприклик бир кент бўлганлиги ҳақида тарихий маълумотлар бор. Бу қишлоқ ҳозир тарихий бўлиб, Туркманистоннинг Тошовуз областидаги Тахта районидадир. Маҳаллий аҳоли уни «Измйхшир» деб атайди.

Маҳмуднинг отаси Умар ибн Аҳмад ўқимишли киши бўлиб, ибтидоий таълимни ўғлига ўзи беради. Маҳмуднинг илмга бўлган қобилияти ва иштиёқини кўрган отаси унинг ўқишини давом эттириш ниятига тушади. Бироқ Маҳмуд йиқилиб бир оёғидан ажрайди ва ёғоч оёқ билан юришга мажбур бўлади. Шундан сўнг Умар ибн Аҳмад ўғли Маҳмудга чеварлик ҳунарини ўргатмоқчи бўлади.

Маҳмуднинг бу жисмоний камчилигини унинг юзига солувчилар кўп бўлган бўлиши керак, чунки у ўзининг «Навобиғу-л-к-лим» номли асарида «олийжаноблик сўқмоғидан чаққон ўрлайдиган оқсоқларни ва эзгулик йўлида оёқ босолмайдиган оёғи соғларни кўп кўрганман» дейди.

Маҳмуд чевар бўлишга унамайди, ўқишни давом эттиражагини айтиб, отасидан Урганч мадрасаларидан бирига киритиб қўйишни илтимос қилади. Бу илтимос бажарилади ва Маҳмуд эҳтирос билан илм ўргана бошлайди. Умар ибн Аҳмаднинг давлати ўғлига етарли моддий ёрдам бериш даражасида бўлмаган бўлса керак, хат санъатини яхши эгаллаган Маҳмуд Урганчда моддий эҳтиёжи учун хаттотлик ҳам қилди.

Урганчда Маҳмуд Замахшарий Абумузар Маҳмуд ибн Жарир Заббий Исфаҳонийдан дарс олади. Абумузар кучли тилшунос бўлиб, уни тил илмида «Фариду-л-аср» ва «ваҳиду-д-даҳр» (ягонайи даврон) деб аташар эди. Бу олим бир қанча вакт Хоразмда истиқомат қилади, ўзининг чуқур ва ҳар тарафлама билими, хушфеъллиги, олийжанoблиги билан шуҳрат қозонади ва кўплаб адиб ҳамда тилшунос олимларни етиштиради.

Маҳмуднинг ўткир зеҳнини ва тиришқоқлигини кўрган Абумузар уни ўз ишининг давомчиси қилиб қолдириш ниятига тушади ва ундан ўзининг илмий ва моддий ёрдамини сира аямасдан ҳар тарафлама тарбиялайди. Маҳмуд ҳам ўз устозига каттиқ ихлос қўйиб, унда мавжуд бўлган барча билим ва аҳлоқий фазилатларни мукаммал ўзлаштиришга ҳаракат қилади.

Замахшарий Урганчда таҳсил имкониятларидан фойдаланиб бўлгач, янги илм қидириб, машҳур Ассаолибий (961—1037) «Илм толибларининг каъбаси, ер юзидаги адиблар юлдузларининг матлаи (чиқиш ўрни) ва фозиллар макони» деб атаган Бухорога сафар қилади. Бу ерда Замахшарий Шайхулислом Абуманcур Наср Ҳорисий, Абусаъд Шаққоний ва Абулхаттоб ибн Абулбатир сингари олимларнинг дарсини тинглайди.

Шундан кейин Замахшарий Хуросонга сафар қилади. Исмахонга боради, салжукийларнинг саройларида хизмат қилади. Шоҳ Муҳаммад ибн Нўштагин (1097—1127) даврида Замахшарий Хоразмга қайтади.

Замахшарий 512-ҳижратда (1118—1119) қаттиқ касал бўлади ва бундан кейин шоҳ вa амалдорлар ҳузурида хизмат қилмасликка ва илмий иш билан шуғулланишга аҳд қилади. Замахшарий тузалгандан кейин илмий мақсад билан Бағдодга жўнайди, уни томоша қилади ва олимлар суҳбатида бўлади. Замахшарий Бағдоддан Маккага сафар қилади. Ҳижоз ва умуман Араб ярим оролининг ҳамма ерларини кезиб чиқади. Сўнгра Маккада икки йилча тургандан сўнг ўз ватанини қўмсаб, элига қайтади. Замахшарий Хоразмда бир қанча вақт туриб, халқининг дийдорига тўйиб, ёзадиган асарларини ёзиб бўлгандан кейин Шомга сафар қилади ва Дамашқда бироз истиқомат қилади. Сўнгра Маккага қараб йўл олади. Маккада Замахшарий ўзининг «Алкашшоф» асарини тугатади ва яна ўзининг она тупроғига қайтади ва қолган умрини ўз элида ўтказади.

Замахшарий Урганчда 538 йил Зулҳижжа ойининг арафасида (4 июнь 1144 йил) оламдан ўтади. Ибн Батутанинг айтишича, Замахшарийнинг қабри шаҳар ташқарисида бўлиб, устига қубба ўрнатилган.

Замахшарий забардаст тилшунос эди ва араб тилшунослигининг ривожига жуда катта ҳисса қўшди. Буни ўрта аср филологларигина эмас, ҳозирги араб филологлари ҳам эътироф этадилар.

Замахшарий ўзининг «Асосу-л-балоға» деб аталган луғати билан араб луғатчилигини (лексикографиясини) бир неча поғона юқори кўтарди. Замахшарий биринчидан луғатдаги сўз сирасига луғатдан фойдаланишни осонлаштирадиган янгилик киритди.

Араб луғатчилари сўз сирасининг содда, энг қулай шаклини Замахшарий ижод қилди. У «Асосу-л-балоға»да сўзларни биринчи навбатда биринчи ҳарфини ва ундан кейинги ҳарфларни ҳам назарга олган ҳолда алифбо тартибида берди. Бу усул сал ўзгарган шаклда ҳозирги замон лексикографиясида ҳам ҳануз қўлланилмоқда.

Замахшарийнинг сўзларни изоҳлаш борасида ҳам катта ютуғи бор. У сўзларнинг асл маъносинигина бериб қолмасдан, уларнинг кўчма маъноларини ҳам бериб, шу маънони тасдиқловчи мисоллар келтиради. Замахшарий сўзнинг қайси ибораларда қандай маънода қўлланишига ҳам эътибор беради, ундан ташқари кўпинча сўзнинг кўчма маъноларининг пайдо бўлиш сабабларини ҳам кўрсатиб ўтади.

Замахшарийнинг «Алфоиқ фи ғариби-л-ҳадис» асари ҳам луғат асари бўлиб, ҳадис ва адабиёт асарларида учрайдиган ва маъносини англаш қийин бўлган сўзларга бағишланган. Бунда ҳам сўзлар алифбо тартибида берилиб, унинг маъноси изоҳланади ва маънони очувчи шеърий ёки насрий мисоллар ҳам берилади.

Замахшарий жуда ажойиб топонимик асар ҳам яратди. Бу асар «Алжибол ва-л-амкина ва-л-миёҳ» ёки «Китобу асмои-л-адвия ва-л-жибол» деб аталади. Бу китобда географик номлар алифбо тартибида берилиб, аввал шу ном қайси ер, тоғ ёки сувнинг оти эканлиги айтилади, сўнгра шу номнинг қўйилиш сабаби ва ундан кейин шу ном билан боғлиқ ривоят ва шеърлар ҳам келтирилади.

Замахшарийнинг «Муқаддимату-л-адаб» асари араб тили учунгина эмас, балки бошқа тиллар учун ҳам муҳимдир. Бу асар беш қисмдан иборат бўлиб, биринчисида исм туркумига кирувчи сўзлар, иккинчисида феъллар, учинчисида кўмакчилар, тўртинчисида исмларнинг турланиши, бешинчисида феъл тусланиши берилган. Араб сўзларининг остида баъзи нусхаларда фақат форсча, баъзиларида

ЖАҲОНГА ТАНИҚЛИ ТИЛШУНОС

туркча хатто мўғулча таржималари ҳам берилган. Бу асар сўзларининг хоразмий тилига таржима қилинган нусхаси ҳам бор. Бинобарин «Муқаддимату-л-адаб»даги форс-тожик ва хоразмча сўзлар эроншуносларни қизиқтирса, туркий сўзлари мўғулшуносларни қизиқтириб келмоқда.

Замахшарий бевосита адабиётшуносликка оид асарлар яратди. Бироқ адабиётшуносликка бевосита алоқадор бўлмаган асарларида ҳам адабиётга, хусусан услубшуносликка ва шеършуносликка тегишли бўлган масалаларни ҳал қилди. Бу соҳада ўзигача мавжуд бўлган назарий фикрларни ривожлантирди, янги материаллар билан бойитди ва ўзигача тилга олинмаган назарий фикрларни ҳам майдонга ташлади.

Замахшарий ўз асарларида бадиий тасвир воситаларига қисқа, лекин аниқ ва нозик изоҳлар беради. Масалан, киноя билан таъриз санъатлари бир жиҳатдан бир-бирига ўхшаб кетади. Шунинг учун баъзи филологлар бу икки санъатни бир санъат деб кўрсатадилар. Замахшарий эса булар орасида фарқ борлигини айтади. У «Бирор нарсани ўз номи билан эмас, бошқа сўз билан атасанг, бу кинoядир» дейди ва бўйи узун одамни «новча» эмас, «терак» деб аташ деганга ўхшаган мисол келтиради.

Таъризда эса бирор мақсадни аниқ айтмасдан шунга ишора қилинади. Масалан, бир муҳтож ҳожат билан бировнинг олдига келиб ўз ҳожатини аниқ айтмасдан «саховатли юзингизни бир кўрай деб келдим» деса, бу таъриздир, дейди Замахшарий.

Замахшарийнинг бадиий воситалардан фойдаланиш масаласидаги фикрларидан бири шундан иборатки, бадиий восита маънога ва тил қоидаларига мос бўлиши керак дейди.

Замахшарий араб мақолларини йиғиб ўрганиш борасида ҳам катта илмий тадқиқот ишлари олиб бориб, «Алмустақсо фи амсоли-л-ъараб» асарини ёзди. Бу асарда уч ярим мингга яқин араб мақоли алифбо тартибида берилган.

Замахшарий ўткир олим бўлиш билан бирга моҳир ёзувчи ва шоир ҳам эди. Олимнинг араб тили, адабиёти ва услуби соҳасидаги билимлари унинг бадиий асарларида амалий акс этган.

Замахшарийнинг «Навобиғу-л-калим», «Мақомоту-з-Замахшарий», «Атвоқу-з-заҳаб» асарлари бошдан-оёқ ва бошқа китобларининг айрим қисмлари бадиий насрнинг юксак намуналари ҳисобланади.

«Навобиғ-л-калим» Замахшарийнинг афоризмларидан иборат бўлиб, ундаги ҳикматли иборалар ҳам ғоявий ва ҳам бадиий жиҳатдан юксак даражададир.

Замахшарийнинг арабча девони ҳам бўлиб, унга лирик ва фалсафий шеърлар, қасида, фахрия, марсия ва назмий мактублар тўпланган.

Замахшарий ўзининг баракали ҳаёти давомида кўплаб шогирдлар етиштирди. У қаерга бормасин, дарров унинг атрофига илмига муштоқ толиби илмлар йиғилар эди. Замахшарий олимлик даражасига кўтарилган шахсларнинг ҳам илмий жумбоқларини ҳал қилиб берар эди.

Замахшарлик Омир Ибнулҳасан, табаристонлик Исмоил ибн Абдуллоҳ, абивардлик (Хуросон) Абдурраҳим ибн Абдуллоҳ, самарқандлик Аҳмад ибн Маҳмуд ва бошқа кўплаб машҳур олимлар Замахшарийнинг шогирдларидир.

Замахшарий инсоният илм-хазинасига элликдан ортиқ қимматбаҳо асар қўшди ва шу мерос туфайли, у жисман ўлган бўлса ҳам, маънан абадий тирикдир. Бугунги илмий ҳаётда фаол иштирок этмоқда ва бундан кейин ҳам иштирок қилади.

Алибек РУСТАМОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ШИШАГАР

Яхши фазилатли кишиларимиз

Гап одамнинг қаерда ва қандай лавозимда ишлашида эмас. Ҳамма гап унинг қандай ишлашида қолган. Инсон ўзи ишлаётган соҳасига, касбига қизиқса, йўлда учраган қийинчиликларни мардонавор енгса, унинг иши бароридан келаверади, омади чопаверади.

Қобил ака Тожиев ҳам ана шундай кишилардан. Биринчи қарашда унинг касби оддий ва аҳамиятсиздек кўринади. Аслида-чи? У шишаларга қайтадан ҳаёт беради. Қўлингиздаги шиша идиш тушиб кетса, чил-чил бўлиши маълум. Лекин уни қайта ўз ҳолига келтириш мумкинми? Бир қарашда мумкин эмасдай кўринади. Каранг, бу ҳам мумкин экан.

Шишасозлик соҳасига бўлган қизиқиш Қобил акани Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш саноати илмий-тадқиқот институтига олиб келди. У шу қутлуғ даргоҳнинг шишасозлик устахонасига ишга киради. Бу ерда шишасозлик касбининг сиру-асрорларини, икир-чикирларини эринмай, қунт билан ўрганади. Институт янги ташкил топгани учун шишасозлик устахонаси тўлиқ ишга тушмаганди. Чунки ҳар хил керакли асбоблар етарли эмас эди. Шишасозлик касбини чуқурроқ ўрганиш ва устахонани турли-туман зарур бўлган асбоблар билан жиҳозлаш институт коллективи томонидан Қобил ака Тожиевга ишониб топширилди.

1965 йил Қобил ака Москвадаги органик химия институтида бўлди. Кўп нарсаларни ўрганиб қайтди. 1968 йил эса Новосибирскда тажриба орттириб қайтди. Ўрганганларини ўзи ишлаётган устахонада ҳам кенг жорий қилди.

Маълумки, кимёгарлар, биологларнинг иши шиша приборларига тез-тез тушиб туради. Кунни тунга, тунни кунга улаб ўтказиладиган тажрибалар, анализларда шиша приборлари жуда қўл келади. Чунки шиша идишларга кимёвий реакциялар таъсир қилмайди. Бундан ташқари, унинг яна бошқа ажойиб хосиятлари ҳам бор.

Бироқ, шишанинг «инжиқлиги» ҳам бор. Шиша мўрт, тез синувчан эканлигини ҳаммамиз биламиз. Агар шу прибор синса, кимга мурожаат қилиш керак? Ҳеч иккиланмай қўли гул шишасозлар ҳузурига борасиз.

Бизнинг институтимизда бирорта шиша прибор синди дегунча, Қобил аканинг ҳузурига шошилишади. У ҳар доим одамни илиқ қарши олади. Кўзингизга қараб, фикрингизни билади. Тайинли бир вақтни айтади. Раҳматни айтиб, тайёр шиша приборни олиб кетаверасиз. У киши билан суҳбатлашсангиз ширин сўзига тўймайсиз. Камтарин, меҳнатсевар, ўз соҳасини яхши биладиган одамлар доимо ширинсухан бўладилар деганлари рост.

Биз билан суҳбатда Қобил ака шундай дейди:

— Ҳар бир инсон яшар экан, албатта, у бирор касбга қизиқади. Менинг меҳрим шишагарлик соҳасига тушган. Шифокорлар касал одамни даволаб ҳаётга қайтарганидек, соатсозлар ҳам бузуқ соатларни тузатиб, юргизиб юборишади. Мен ҳам ўзимни шу касбим, шишасозлик билан шиша приборлари «умрига умр қўшаман».

Мана, бир неча йилдирки, Қобил ака ҳар хил кимёвий анализлар учун ҳар минутда керакли бўладиган турли шиша приборларини ясаб, химиклар ишига ўзининг камтарин ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Унинг Элдор Шермуҳамедов, Зокир Абдураҳмонов каби ўнлаб шогирдлари бор. Улар ҳам ўз устозлари билан ёнма-ён туриб, ҳалол меҳнатлари билан кўпчиликнинг ҳурматини қозонишаётир. Қобил ака Тожиев меҳнат фаолиятини мамлакатимизда ҳар қадам ер учун жон олиб, жон берилаётган бир пайтда — 1942 январь ойида бошлаган эди. Ана шунга ҳам салкам 30 йил бўлиб қолди. У ҳамон меҳнат постида. Нозик ҳунарининг сирларини шогирдларига қунт билан ўргатмоқда.

Биз шу камтарин, суяги меҳнатда қотган, ўз соҳасининг устаси Қобил акага: ниятингиз йўлдошингиз бўлсин, деймиз.

Б. АБДУАЗИМОВ,
Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш илмий-тадқиқот саноат институтининг илмий ходими.

Планетамиз янгиликлари

ЭЛЕКТРОН-ҲИСОБЛАШ МАШИНАСИГА КЕНГ ЙЎЛ

БУДАПЕШТ. Халқ Венгриясида электрон-ҳисоблаш техникасини янада ривожлантиришга тўртинчи беш йиллик мобайнида катта маблағ — 8 миллиард форинт ажратилади. 1975 йил охиригача 400 та электрон ҳисоблаш машинаси ишга туширилади. Таққослаш учун шуни айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда Венгрияда 120 та ана шундай машина ишлаб турибди.

Ҳисоблаш техникаси соҳасида ишлайдиган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш учун мамлакатнинг турли шаҳарларида 6 минг киши ўқийдиган махсус курслар очилди. Будапештда ҳисоблаш техникаси соҳасида мутахассислар тайёрлаш учун янги йирик ўқув корпуси барпо этишга қарор қилинди.

(ТАСС).

Искандрия Бирлашган Араб Республикасининг йирик иқтисодий марказларидан бири ҳисобланади.

СУРАТДА: Искандрия кўчаларида.

И. Михайленко фотоси
ТАСС фотохроникаси.

ПОЙТАХТ КЎРКАМЛАШМОҚДА

СОФИЯ. Халқ Болгариясининг пойтахти тобора кенгайиб, кўркига кўрк қўшилмоқда. Унинг чекка жойларида янги-янги кварталлар қад кўтармоқда, автомобиль магистраллари, кўп қаватли йўллар қурилмоқда. Аҳолининг турмуш даражаси тўхтовсиз ошмоқда. Шаҳар советининг ҳисобот сессиясида ана шуларнинг ҳаммаси таъкидлаб ўтилди. Сўзга чиққан депутатлар фаровонлик ўсганлигини кўрсатувчи рақамларни айтиб беришди. 1970 йилнинг ўзида Софияда 43 мингта квартира, яъни бутун ўтган беш йиллик мобайнида қурилганидан 8 мингта кўп квартира қуриб битказилди. Теплофикация тармоғи кенгайтирилди, савдо-сотиқ ва соғлиқни сақлаш соҳасида муваффақиятларга эришилди.

Шу беш йилликда Болгария пойтахти янада кўркамлашади.

КЕСКИН ҚОРАЛАДИ

ПХЕНЬЯН. Кэсондан хабар берилишича, Корея томонининг таклифига кўра, Паньминьчжонда Кореяда сулҳ тузиш ҳарбий комиссияси хавфсизлик офицерларининг учрашуви бўлиб ўтган, учрашувда Корея томони 31 май, шунингдек 1, 2 ва 4 июнь кунларида биргаликда қўриқлаш зонасида Корея ходимларига ўз хизмат вазифасини бажаришда халақит бериш мақсадида Америка агрессорлари қилган иғвогарлик ҳаракатини кескин қоралади.

(ТАСС).

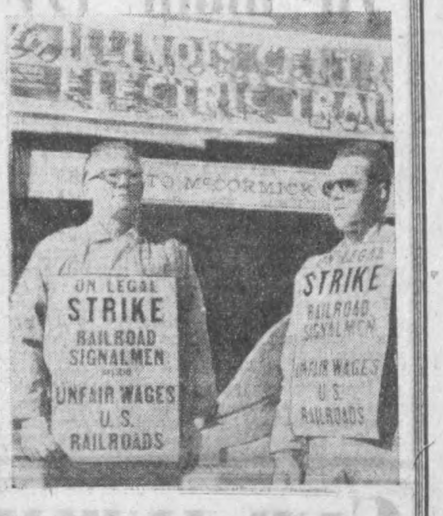

Америка Қўшма Штатлари ҳукумати яна хўжайинлар тарафини олиб, Америка темирйўлчи стрелкачиларининг забастовкасини тўхтатиш учун «Фавқулодда чораларга» мурожаат қилди.

Президент Никсон Конгрессга стачкани дарҳол тўхтатиш учун тадбир қўллаш ҳақида мурожаат қилди.

СУРАТ «Дейли Уорлд» газетасидан олинган.

ТАСС фотохроникаси.

БИРДАМЛИК ҲАФТАСИ

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасида араб халқи билан бирдамлик ҳафтаси давом этмоқда.

ГДР Герман — Араб жамиятининг раиси П. Шольц Берлинда бўлиб ўтган бирдамлик митингида бундай деди: Яқин Шарқдаги проблемани тинч йўл билан одилона ҳал этиш мақсадида Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб давлатларининг киритган тинчликсевар таклифлари Исроил агрессорлари ва уларга ҳомийлик қилаётганларни фош этди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ҳам ана шу таклифларни қўллаб-қувватладилар. Германия Демократик Республикаси, деди Шольц, араб халқлари томонида бўлиб, Бирлашган Араб Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг имзоланишини хайриҳохлик билан кутиб олди.

ИҒВОГАРЛИК

17 майга ўтар кечаси составида бир авианосец ва уч эсминец бўлган америка эскадраси Болтиқ денгизидаги Большой Бельт бўғозидан ўтиб шарқ томонга йўл олди. АҚШ ҳарбий денгиз кучлари шу денгиз районларидан бирида Борнхольм оролининг шарқий соҳилида «Душман сув ости кемаларини яксон этиш» деган ҳарбий манёврларни ўтказди. Американикларнинг иғвогарлик ҳаракати самолёт ва вертолётларни Борнхольм оролига қўндириш билан якунланди. Бундай ҳаракатлар Дания ҳукумати томонидан 1946 ва 1961 йилларда эълон қилингач баёнотга хилофдир. Ушбу баёнотда бу оролда фақат даниялик ҳарбийлар бўлади, деб кўрсатилган эди.

Ушбу денгиз соҳилида жойлашган социалистик давлатлар ва Шимолий мамлакатлар прогрессив жамоатчилигининг ҳаракати билан Болтиқ денгизи ҳозирги пайтда Европадаги энг тинч денгизлардан бирига айланиб қолган.

НАТО ва биринчи галда АҚШ, раҳбар доиралари бундай анъананинг мустаҳкамланишига қарши актив ҳаракат қилиб келдилар ва шундай қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам Америка ҳарбий кемаларининг бу ерга келиши Дания жамоатчилиги ва кўпгина сиёсий арбобларни ташвишга солиб қўйди.

Копенгаген сиёсий ва журналистик davраларида АҚШ ҳарбий денгиз флоти кемаларининг Болтиқ денгизида ўтказган иғвогарлик манёврлари дунёнинг бу районида кескинликни оширишга қаратилганлиги, бу нарса Болтиқ бўйи халқларининг чин манфаатларига зид келиши таъкидланмоқда.

Л. МАЛОВ,
АПН махсус мухбири.

ШИДДАТЛИ ТЎҚНАШУВ

ҚОҲИРА. Фаластин партизанлари билан Исроил қўшинлари ўртасида Иерихон (Иордан дарёсининг Исроил босиб олган ғарбий соҳили) районида шиддатли тўқнашувлар бўлиб ўтди. Бирлашган Фаластин қўмондонлиги вакилининг баёнотига мувофиқ партизанлар исроилликларнинг танклар, вертолётлар ва артиллерия тўплари ёрдамида олиб борган ҳужумини қайтарганлар.

КАТОВИЦЕДАГИ МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИДА

«Ватанимизда социализм қуриш биз-лар учун яқин ва қадрдон иш эканлигини фидокорона меҳнатимиз билан тасдиқлаймиз».

Катовицедаги «Бельдон» деб аталган металлургия комбинатига кириладиган йўлак олдида ана шундай шиорни кўриш мумкин. Шленлик металлурглар бу йил пландан ташқари камида 100 минг тонна чўян, 100 минг тонна пўлат, 30 минг тонна қувур ва 80 минг тонна бошқа маҳсулотлар бериш мажбуриятини олдилар. «Бельдон» комбинатининг коллективи мусобақада биринчиликни ўз қўлида сақлаб келяпти. Коммунистлар ҳамиша олдинда.

Бригада бошлиғи Чеслав Возняк темирчилик цехининг энг қизғин участкаларидан бирида ишламоқда. Чеслав турмушда осон йўл изламади. У ўз меҳнат йўлини бундан 20 йил илгари оддий темирчи бўлиб бошлаган эди. Зўр бериб қилинган меҳнат ўқиш билан бирга қўшиб олиб борилди. Мана икки йилдирки у бригадага бошчилик қиляпти. Ажойиб дўст, ўз ишини яхши биладиган мутахассис Возняк ни ишчилар ҳурмат қиладилар ва қадрлайдилар. Коммунистлар унга юксак ишонч билдириб, партия группасининг секретари қилиб сайладилар. Ҳозир Возняк бригадаси комбинатдаги энг яхши бригадалардан бири ҳисобланади. Юқори меҳнат унумдорлиги ва меҳнатни яхши ташкил этганлиги учун коллективга Социалистик меҳнат бригадаси деган унвон, Чеславга эса хизмат кўрсатган пешқадам мутахассис унвони берилди.

— Бизни баъзан ҳароратли қалблар деб аташади, — дея кулимсирайди бригада бошлиғи, гап шундаки ёшларимиз ҳақиқатан ҳам, ғайрат билан меҳнат қиладилар. Ёз кунларида, кўп тонналик қуйилмалардан чиқаётган ҳарорат ҳавони янада кучлироқ қиздирадиган вақтларда айниқса, қийин бўлади. Қуйилмаларимиз ассортименти юзлаб буюмларни — 300 граммли «Шпилька»лардан тортиб энергетика ва кемасозлик саноатлари учун мўлжалланган 15 тонналик поковкаларни ўз ичига олади.

— Корхона коллективи бу йил пландан ташқари 2800 тонна маҳсулот тайёрлаш мажбуриятини олди, — деб сўзида давом этади Возняк, — сўзимиз устидан чиқишимизга ҳеч ким шубҳаланмайди. Кишиларнинг қалб ҳарорати билан ишлаётганини ўзингиз кўриб турибсиз.

«Бельдон» камбинатининг металлургларини СССРдаги ҳамкасблари билан кўп йиллардан буён дўстлик иплари боғлаб келади. Улардан беш минг киши Польша — Совет дўстлиги жамиятининг аъзоси. Ҳар бир цех ва бўлимда Польша — Совет дўстлиги жамиятининг қуйи ташкилоти актив иш олиб боряпти. Комбинатнинг маданият саройида тез-тез дўстлик кечалари, Совет поэзияси, музикасининг концертлари ўтказиб турилади. Яқинда бу ерда КПСС XXIV съездининг қарорлари, Советларнинг тўққизинчи беш йиллик планига бағишланган виставка очилди. «Советлар мамлакати металлургия комбинати ходимларининг кўзи билан» деган шиор остидаги бошқа бир экспозиция ҳам Катовице аҳолисининг эътиборини ўзига тортяпти. Унда катовицелик металлургларнинг Москва, Ленинград, Киев, Донбасс, Тошкент, Новосибирскда бўлганларида олган фото суратлари қўйилган.

— Бизнинг коллективимиз Польша — Совет дўстлиги жамиятининг кўпгина ташкилотлари билан тўғридан-тўғри алоқа тутади, — деб ҳикоя қилади комбинатдаги Польша — Совет дўстлиги жамияти правлениесининг секретари Веслав Олямикович, — Макеевкадаги металлургия комбинати, Москвадаги «Серп и молот» заводи ва кўпгина бошқа корхоналар билан самарали алоқалар ўрнатилди. Бизнинг ишчи ва мутахассисларимиз КПСС XXIV съездининг материалларини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Ахир, Совет коммунистлари улкан планларининг амалга оширилиши — бутун социалистик системани шу жумладан халқ Польшасини ҳам ривожлантиришнинг қудратли омили ҳисобланади-да.

— Советларнинг янги беш йиллиги ўзининг қулочи, ўз планларининг мардонаворлиги билан кишини ҳайратда қолдиради, — деб қўшди Чеслав Возняк. — Биз совет кишиларининг беҳуда гапирмаётганини яхши биламиз. Дўстларимизнинг Ленин партияси томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришини қизғин тилаймиз.

Збигнев БОЖЕК,
поляк журналисти.
(АПН).

ҚИТЪА МАРКАЗИДАГИ ЭЛ

Сўнгги йилларда Африка қитъаси картасининг юзи ўзгармоқда. Ундаги кўплаб мустамлака мамлакатлари озодликка эришмоқда. Шулардан бири — узоқ вақт Франция зулми остида бўлган — Убанги — Шари территориясидир. У ҳозир Марказий Африка республикаси деб аталади. Территорияси — 617 минг квадрат километр. Бу Ғарбий Европа мамлакатларининг барчасидан катта демакдир. Аммо аҳолиси жуда оз — икки миллиондан салгина ошиқ. Унинг икки мингдан кўпроғи Банги шаҳрида туради. Пойтахт яшил-қўнғир сувли Убанга дарёсининг ёқасида жойлашган. Дарёнинг нариги юзида Конго Демократик Республикасининг пойтахти Киншаса. Қалин тўқайзор Банги шаҳрининг атрофигача келиб етади.

Марказий Африка республикаси табиати, территориясида ўсадиган ўсимликлари ва ҳайвонотй, халқининг турли тоифалардан ташкил топганлиги билан характерлидир. Ёқимли ҳиди атрофга таралган манго дарахтлари Бангининг кўчалари ёқасида ўсиб туради. Носорог, тимсоҳ, гиппопотамлар кир юваётган хотин-қизлардан ҳайиқмай дарё ёқаларида ётаверади.

Марказий Африка республикаси жуда ёш мамлакат. У 1963 йилнинг 13 августида озодликка эришди. Об-ҳавоси — тропик иқлим. Баҳорда биринчи ёмғирдан кейин бу ердаги тўқайзорлар кўкара бошлайди. Мамлакатнинг жанубига томон чўзилган дарёнинг икки қирғоғини мангу кўкариб турадиган дарахтлар қоплаган. Улар жуда ҳам қалин ўсган. Баъзи дарахтларнинг узунлиги эллик метргача етади. Ўрмон ичига қуёш нурлари тушмайди десa бўлади. Тропик ўрмоннинг очиқ жойлари эса ёввойи ҳайвонларга тўла. Денгиздан узоқ бўлганлиги учун бу ерларга Европа овчиларининг оёғи етмаган. Шу сабабли, ҳар турли қушлар гала-галалари билан сақланган. Бу ерда ҳайвонларнинг бошқа мамлакатларда йўқ бўлиб кетганларини ҳам учратиш мумкин. Филлар ва носороглар, қўтослар, антилопалар билан жирафлар, шер, силовсин, чиябўри сингари йиртқичлар галаси билан юради.

Республика аҳолиси турли халқлардан иборат. Уларнинг кўпчилиги судан тилида гаплашади. Асосий тоифалар — банду, гбайя, азанда, сере — мунду бўлиб ҳисобланади. Мамлакатнинг узоқ жанубида банду тоифасига мансуб бакаре, нгири, мапа халқлари яшайди. Ўрмонлар ичида планетамиздаги энг кичик одамлар лилипутлар яшашади. Уларни фан тилида «пигмей» деб аталади. «Пигмей» грекча «пугма» деган сўздан олинган. У «жимжилоқ» деган маънони билдиради. Лилипутларнинг бўйи 125-150 сантиметр бўлади. Уларни ўрмон кўчманчилари деб аташ мумкин, чунки, бир ерда узоқ яшашмайди бошқа халқларга кўринишмайди. Лилипутлар қадимги уруғчилик урф-одатларини сақлаб қолган. Космос кемалари Ойга бориб келаётган бир пайтда улар оловни икки тошни бирбирига ишқалаш натижасида ҳосил қилишади. Шунинг учун ҳам олов уларга жуда қадрли. Ҳеч вақт ўчоқлардаги оловни ўчиришмайди. Ҳатто кўчган пайтларида ҳам уни хумга солиб кўтариб юришади.

Уларнинг эркаклари ва аёллари лиан чирмовуқ дарахти пўстидан камар боғлайди. Ёғоч пўстлоғидан бўлмаса, катта япроқлардан олдиларига ёпинчиқ боғлашади. Барча кийим мана шундан иборат. Билак узук, сирға, узукка ўхшаган қимматбаҳо буюмлар жуда оз. Лилипутларнинг бошқа тоифалардан фарқи шуки, улар баданларига нина билан гул солмайдилар. Уни «Ёввойиларнинг одати» деб санашади. Ёзув ўқиш деган нарсани мутлақо билишмайди. Уларнинг энг билағон донолари 20 гача зўрға санайди. 20 дан ошганда эса, «амана» (кўп) деган бир оғиз гапни айтишади, холос. Ўлган одамни кўмиш одати уларда мутлақо йўқ. Мурдани қалин ўрмон ичига олиб бориб ташлашади.

Лилипутларнинг урф-одатлари жуда қизиқ. Улар «қора қитъанинг» ўрмонларини бурунги замонлардан бери макон қилиб келишади. Бошқа уруғлар билан қўшилмай, тотувлик билан ҳаёт кечиришади. Уруғнинг состави 30-40 оиладан ошмайди. Улар ўз уруғдошларининг сонини камайтирмаслик йўлларини излайдилар. Агар йигит бошқа бир уруғдан уйлангиси келса, у уруғнинг аъзоси йигит уруғидан бир қизга албатта уйланиши керак. Кўп марта уйланиш лилипутларнинг одатида йўқ.

Лилипутлар уруғларида балоғатга етган одам ўз уруғдошлари билан бирга ўтириб, овқатни катталар билан бирдай истеъмол қилиш ҳуқуқига эга. Овчилик вақтида қаҳрамонлик кўрсатган эркак бошқаларга қараганда кўпроқ гўшт ейди.

Лилипутларнинг оғзаки қонунида оғир жазо—ўлим жазоси йўқ. Тартиб бузганга биринчи марта огоҳлантириш берилади. Иккинчи марта қайталанса, у билан ҳеч ким гаплашмасдан, норозилик билдирилади. Учинчи марта эса уруғдан бутунлай қувилади. Улар одатда бир-бир ларига ҳеч вақт қаттиқ гапирмайдилар.

Лилипутларнинг асосий ҳаёт кечириш манбаи — овчилик ва ёввойи ўтларнинг меваларини йиғишдир. Уларда отиладиган қурол-аслаҳа бўлмайди. Антилопаларни камалак билан овлашади. Камалак ўқи билан улар учиб кетаётган қуш, сувдаги балиқни ҳам отиб олишади. Ўқнинг учини улар заҳарлайдилар. Заҳарни уруғнинг бошлиғи ўз қўли билан тайёрлайди. Майда қушлар заҳарланган ўқ тегиши биланоқ ўлади.

Туяқушни тузоқ билан ушлашади. Даставвал лиан чирмовуқларидан узунлиги бир километрга етадиган тўр тўқишади. Хотин-қизлар, бола-чақалар қий-чув қилишиб, дуч келган ҳайвонни тўрга қувишади. Тўр ёнида эса қуролли эркаклар бекиниб ётишади.

Одамларнинг энг кичиги—лилипутлар ҳайвонларнинг энг каттаси бўлган филларни жуда осон овлашади. Одам ҳидини сездирмаслик учун улар баданларига филнинг ахлатини суркаб олишади. Кейин фил орқасидан кўринмасдан кузатишади. Филга яқинлашганда эса унинг қорнига найза санчишади.

Лилипутлар идиш-товоқларни ёғочдан, қуш ҳамда ҳайвонларнинг суяк ва тухумларидан ясашади. Улар ўсимлик, қуш ва ҳайвонларнинг турларини янглишмасдан ажрата оладилар. Ҳатто об-ҳавонинг ўзгаришини ҳам олдиндан билишади.

Мамлакатнинг асосий бойлиги — олмос. Дарё бўйида қумни ғалвирдан ўтказаётган одамларни мамлакатнинг қайси жойига борсангиз ҳам кўришингиз мумкин. Олмос йиғадиганлар 40 мингдан кўп. Ҳозир Марказий Африка республикаси олмос ишлаб чиқаришда Африка қитъасида биринчи ўринни эгаллайди. Лекин олмос ишлаб чиқаришнинг кўп қисми Америка, Исроил компанияларининг қўлида бўлганлиги сабабли, бу қимматбаҳо бойлик чет давлатларга ўтиб кетмоқда. Олмосга талаб жуда катта. Шунинг учун ҳам республика ҳукумати олмос ишлаб чиқаришга катта аҳамият бермоқда. Ҳозир бу мамлакат ташқарига чиқарадиган маҳсулотнинг 80 процентини олмос билан бриллиант ташкил этади.

Н. ЯНИОС.

С. БОТИРОВ
таржимаси.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Футбол

ЎН ИККИ ТУР ОРТДА ҚОЛДИ

Бугун мамлакатимизнинг турли шаҳарларида «А» класс биринчи группа командалари ўртасида футбол бўйича СССР биринчилигининг навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтади.

Бундан аввалги ўн иккинчи тур ўйинларидан сўнг Москванинг «Локомотив» командаси ўзининг пешқадамлик мавқеини янада мустаҳкамлаб олди. Пойтахт темирйўлчилари Кемерово шаҳрида маҳаллий «Кузбасс» командаси билан ўйнаб, 3:1 ҳисоби билан ғалаба қозондилар. Ҳозир темирйўлчилар ўн тўққиз очкога эга.

Шундай ҳисоб билан Ленинград динамочилари ўз майдонларида Орджоникидзенинг «Спартак» командасини, Қозон шаҳрининг «Рубин» командаси Фрунзенинг «Олга» футболчиларини мағлубиятга учратдилар.

Шу турда пешқадамни таъқиб қилиб келаётган Қарағанданинг «Шахтёр» ва Душанбенинг «Помир» командалари ўзаро учрашдилар. Тожикистон пойтахтида бўлиб ўтган бу ўйин 0:0 ҳисоби билан тугади. Натижада Москва темирйўлчилари иккинчи ўринда келаётган «Шахтёр»дан икки очкога ўзиб кетдилар.

Ўн иккинчи турнинг яна уч учрашуви 0:0 ҳисоби билан тугади. Риганинг «Даугава» ва Ашхободнинг «Строитель», Кутаисининг «Торпедо» ва Кишиневнинг «Молдова», Вильнюснинг «Жальгирис» ва Астраханнинг «Волгарь» командалари ўртасидаги ўйинда ҳисоб очилгани йўқ.

Яна бир учрашув дуранг натижа билан тугади. Куйбишев шаҳрида бўлиб ўтган «Крилья Советов» — «Текстильщик» (Иваново) ўйинида судьялар 1:1 ҳисобини қайд қилишди.

Харьков шаҳрининг «Металлист» командаси турнирдаги ўз мавқеини бир мунча яхшилаб олди. Харьковликлар ўз майдонларида Одессанинг «Черноморец» командасини 2:0 ҳисоби билан мағлубиятга учратиб, ўн тўрт очко тўпладилар.

Днепропетровскнинг «Днепр» командаси Запорожье шаҳрида навбатдаги мағлубиятга учради. Бу ерда маҳаллий «Металлург» футболчилари меҳмонлар дарвозасига бир тўп киритиб, икки очкони қўлга киритдилар.

Сув душманга айланмасин десангиз

Тошкент денгизи эрта тонгданоқ сирли жилваланади. Муздек сув танга ором бағишлайди. Соя-салқин жойларда дам олувчиларнинг шодон қаҳқаҳаси эшитилади. Бу ерга келган ҳар бир кишининг дам олиш бўйича ўз графиги бор: бири кун бўйи сувда чўмилишни ёки иссиқ қумда ётишни, яна бири эса қайиқларда сайр қилишни ёқтиради, учинчи тоифалари борки... Улар денгиз бўйидаги гўзалликларга, сув ва тоза ҳавога лоқайд қараб, ичкилик ичишни афзал кўришади.

Тошкент денгизида шундай воқеа рўй берди: улфатлар қайиқни прокатга олган пайтларида маст эдилар. Лекин навбатчи бу ҳодисага бефарқ қаради. Тошкент денгизидаги қайиқларни прокатга бериш станциясида бундай ҳолларга бефарқ қараш ҳамон давом этяпти.

Шундай қилиб, ҳалиги улфатлар тушган қайиқни ўтиб кетаётган катернинг тўлқини тўнтариб юборди. Бир ўсмир қутқариб қолинди. Лекин бошқаси чўкиб кетди. Хўш, денгиз қирғоғидан 50 метр узоқликда ана шундай кўнгилсиз ҳодисанинг бўлишига ким сабабчи?

Бунга қонун-қоидаларнинг бузилиши сабабчидир. Дам олувчилар маст эдилар, уларга эса қайиқдан фойдаланишга рухсат берилди. Бу ерда Тошкент денгизи маъмуриятининг ҳам айби катта: ахир инструкция бўйича чўмилиш зонасида қайиқ-прокат пунктларини жойлаштириш қатъий ман қилинган. Афсуски, ана шу инструкция эсдан чиқарилган.

Чўмилиш мавсуми эндигина бошланяпти. Лекин ҳамшаҳарларимиз ҳордиқ чиқараётган бешта сув ҳавзасидан ачинарли маълумотлар олинди: Ленин комсомоли номидаги боғнинг кўлида тўртта, «Победа» паркида эса битта кўнгилсиз ҳодиса рўй берди.

Бундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг бирдан-бир сабаби кишиларнинг маст ҳолатда бўлиши ва эҳтиёт бўлмаслигидир. Сувда ўзини тутишнинг қоидаларини доимо эсда сақлаш керак. **Текширишдан ўтказилган, ҳар хил тош ва бошқа нарсалардан тозаланган, махсус ажратилган жойларда чўмилиш лозимлиги, қайиқда кета туриб чўмилиш ҳеч ҳам мумкин эмаслиги, қўйилган белгиларга қатъий риоя қилиниши кўрсатилган.**

Шаҳримиздаги ва областларимиздаги барча сув ҳавзаларида қутқарув станциялари ишлаб турибди. Тажрибали сузувчилар офатга дуч келган кишиларга ҳамма вақт ёрдамга келишга тайёр.

Лекин кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш лозим. Ана шу боисдан сув ҳавзалари бўлган паркларнинг маъмурияти бу соҳада каттагина ишларни амалга оширишлари лозим. Дам олувчиларга доимий суратда ўзини сувда қандай тутиш лозимлигини тушунтириб бориш керак. Радио орқали қисқа суҳбатлар ўтказиш, оммавий кўргазмали пропаганда воситаларидан фойдаланиш фойдадан холи эмас.

Бундан ташқари, пляж, қайиқ-прокат пунктлари ва станцияларининг, акваторийларнинг ходимлари кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида дам олувчиларнинг ҳордиқ чиқаришини ташкил этишнинг ҳамма қоидаларига қатъий риоя қилмоқлари лозим.

Ички ишлар министрлиги қутқарув хизматининг кузатишлари шуни кўрсатдики, айрим пляжлар ёзги мавсумга ёмон тайёрланган. Масалан, уларнинг ҳеч қайси бирида сигнал вишкалари мавжуд эмас. Ленин комсомоли номидаги паркнинг кўли чўмилиш зонаси тўсқичлар билан яхши ажратилмаган, территорияси эса санитария қонун-қоидаларига жавоб бермайди. Тошкент денгизида эса умуман ҳеч қандай тўсқичлар, огоҳлантирувчи белгилар йўқ.

Қайиқ прокат станцияси ходимларининг сув мотор воситаларидан фойдаланишда қатор қоидаларни бузаётганликлари ҳеч кечириб бўлмайдиган бир ҳолдир. Кўпинча қайиқларга кўзда тутилганидан кўп одамлар ўтказилади. Уларнинг айримлари ҳатто кайфда бўладилар.

Ана шундай ҳодисалар билан қатъий суратда курашиш керак.

Чўкаётганларни қутқариш бўйича хизматни ташкил этишга ҳам асосий эътиборни қаратиш лозим. У қатъий ўзгартиришларга ва бир қатор ташкилотлар томонидан кўрсатиладиган ёрдамга муҳтож. Гап шундаки, қутқарув станцияларининг ходимлари фойдаланадиган кўпгина техник воситалар эскирди. Инсон ҳаётини сақлаш учун энг янги техника воситалари ва қуроллардан фойдаланиш хусусида жиддий ўйлаш керак.

В. ГОНЧАРОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги қутқарув хизматининг бошлиғи.

ГУЛЗОР ҚЎЙНИДА. М. Нуриддинов фотоси.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8|VI да **Травиата**, 9|VI да **Боғчасарой фонтани**, 10|VI да **Дон Карлос**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 8|VI да **Машаққатли йўл**, 9|VI да **Олтин девор**, 10|VI да **Ўғирланган умр**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10|VI да **Лaйлa**.

КИНО

8 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Том Жонс (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 да). «МОСКВА» (кеч соат 8.40 минутда).

Катта сайр (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 7 ва 10 да). «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 8.45 минутда).

Хайр дўстлар! — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «КЎКЧА» (тоқ соатларда). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6.15 минутда).

Ўтган кунлар (ўзбек тилида)— НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 ва кеч соат 8.20 минутда).

Ефрейтор Збруевнинг етти қаллиғи —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим ва кеч соат 7 ярим, 9.15 минутда).

Ёқимтой жаноб «Р» — «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «СПУТНИК», НАВОИЙ номли (кечқурун), «МОСКВА» (кеч соат 5 ва 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ХИВА».

Ёқимтой жаноб «Р» — ФЕСТИВАЛЬ».

9 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Ёқимтой жаноб «Р» — «ЧАЙКА» «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун). «МОСКВА» (эрталаб соат 11, ва кундуз соат 1,5 кеч 7 да).

Том Жонс (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 ярим ва кеч соат 8 да). «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.40 минутда).

Катта сайр (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4 ва кеч соат 7, 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3 ва кеч соат 6, 8.45 минутда).

Хайр дўстлар! — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ярим ва кеч соат 6.15 минутда), «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Ўтган кунлар (ўзбек тилида)— НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим, 5 ва кеч соат 8.20 минутда).

Ефрейтор Збруевнинг етти қаллиғи — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5 ярим ва кеч 7ярим, 9.15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ХИВА».

Ёқимтой жаноб «Р» — «ФЕСТИВАЛЬ».

18 июнь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг фалсафа ва ҳуқуқ институтининг фалсафа фанлари бўйича илмий совети кенгаши (Х. Сулаймонова кўчаси, 33-уй, 1-қават)да фалсафа фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун **Н. Тулинова:** «Социализм қурилиши процесси ва коммунизмда Совет давлатининг меҳнат ва истеъмол меъёрларини назорат қилиш функцияси тараққиётининг диалектикаси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ «БОЛАЛАР ДУНЁСИ» УНИВЕРМАГИДА
ЁЗГИ ЛАГЕР МАВСУМИ УЧУН
енгил ва қулай оёқ кийими, спорттрикотажи, рюкзаклар, кетилар (тапочкалар), **балиқ овлаш воситалари, сомон шляпалар, ҳар хил размердаги чиройли газмоллардан тикилган ёзги кўйлаклар ва бошқа моллар**

МАВЖУД

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» УНИВЕРМАГИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ТОШКЕНТДАГИ ХОМ АШЁНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ КОНТОРАСИ

шахсий енгил автомашиналари бор граждандардан

ЭСКИРГАН АВТОМАШИНАЛАРНИ

(прейскурант нархида нақд пулга)

СОТИБ ОЛАДИ

Эскириб қолган автомашиналарни қабул қилиш Тошкент шаҳар конторасининг пунктларида қуйидаги адреслар бўйича қабул қилинади:

Чилонзор райони— Бешоғоч, 1-кўприк, Чархи-Комолон кўчаси;

Ленин райони—«Ипподром» переулоги, 26-уй.

Октябрь райони — Чиғотой кўчаси, 13-переулок.

Куйбишев райони—Ж. Обидова кўчаси, 50 «А»-уй.

Киров райони— Гвардиячилар кўчаси, 34-уй.

Фрунзе райони — «Аския» колхоз бозори.

Марказий омбор — Металлистлар кўчаси, 2-уй.

Сергели станцияси—автопокришкаларни қабул қилиш пункти.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ
АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БОШҚАРМАСИНИНГ «МЕТАЛЛОБИТРЕМОНТ» КОМБИНАТИГА

Бош бухгалтер ва ҳисоб столига бухгалтер

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ТЕЛЕВИЗОР

8 ИЮНЬ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Ўқувчилар учун «Музика оламида». 18.00 Спорт кундалиги. 18.30 Миллионлар ленинча университети. **Тошкент кўрсатади.** 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Телевизион қўғирчоқ театри. (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.35 «АХБОРОТ» информацион программаси. 19.50 Музикали кўрсатув. **Ўзбек тилида:** 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 Шеърият мухлисларига. Рўзи Қодирий. 21.15 Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари меҳнаткашлар депутатлари ва Маҳаллий Советларга сайловлар олдидан. 21.30 Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. 22.00 Чолғу куйларидан концерт 22.40 «Даврон ва унинг дўстлари». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.00 Ўсмирлар учун «Юз минг қаерда, қачон ва нима учун?» 18.40 Ўқишга марҳамат. Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.00 «Берёзка». Давлат хореографик ансамблининг концерти. 20.00 Совет киноси тарихи саҳифалари. «Ўқитувчи». Бадиий фильм. 21.40 Ҳужжатли фильм. 22.00 Опера билан танишув. П. И. Чайковский «Иоланта». Ленинград Давлат Академик опера ва балет Малий театрининг спектакли. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

Учинчи программа Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида: 19.00 **Ўқув кўрсатувлари программаси.** Абитуриентлар учун. Физика. 20.00 Реклама. 20.25 «Оқ карвон». Бадиий фильм.

9 ИЮНЬ

ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 18.10 Ўсмирлар учун «Орзу» программаси. 18.45 Миллионлар ленинча университети. 19.00 Чирчиқ пойафзал фабрикаси маданият уйи бадиий ҳаваскорларининг концерти. 19.40 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.55 Москва шаҳар Фрунзе сайлов округи сайловчиларининг РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашуви. СССР Иттифоқи Давлат Академик Большой театридан олиб кўрсатилади. Учрашув охирида концерт. 23.30 «Вақт» информацион программаси. 24.00 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Ўқувчилар учун «Спорт ёзи, пионер ёзи». 18.35 Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг чиқиши. 19.55 Москва шаҳар Фрунзе сайлов округи сайловчиларининг РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашуви. СССР Иттифоқи давлат академик Большой театридан олиб кўрсатилади. Учрашув охирида концерт.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув кўрсатувлари программаси. 18.00 Абитуриентлар учун. Математика. 19.00 Абитуриентлар учун. Химия.

РАДИО

8 ИЮНЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Беш йиллик марралари» туркумидан. «Ленинград» колхозидан репортаж (русча). 18.10 Кекса ижрочилар концерти. 18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча). 19.20 Қорақалпоқ куйлари. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. 22.15 Шу куннинг қўшиқлари. 22.40 Шу куннинг ҳикоялари. С. Зуннунова. «Эътиқод». (ўзбекча). 23.15 Лирик концерт. 24.00 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 «Социалистик мамлакатлар адабиёти». Поляк ёзувчиси Чеслав Курятнинг «Қурғоқчилик» ҳикояси (ўзбекча). 19.30 Совет Армияси жангчилари учун концерт. 20.00 Далада ишлаётганлар учун концерт (тожикча). 20.30 Камер куйлар. 20.50 «Дўстлик самаралари». ГДРдан эшиттириш (русча). 21.00 Янги китоблар (ўзбекча). 21.40 Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Тожикистон ёш композиторлари.

9 ИЮНЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 тонгги концерт. 7.40 Ҳайдар шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 8.25 Эстрада артистларининг концерти. 9.30 Танбур тароналари. 9.50 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш (тожикча). 11.15 «Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутларни бартараф қилиш масалалари» Тарих фанлари кандидати Н. Улуғжонов суҳбати (ўзбекча). 11.30 «Ялла» концерти. 12.15 Топишмоқли концерт. 13.30 Опереттalардан парчалар. 16.10 Қардош республикалар музика маданияти. 16.50 «Правда» газетасининг обзори.

18.00 «Сайловдан сайловгача». «Катта йўлнинг манзиллари». Суҳбат (русча). 18.10 Республикада хизмат кўрсатган артист М. Мажидов куйлайди. 18.40 Спорт эшиттириши (русча). 19.20 Қозоқ куйлари. 19.55 Москва. МОСКВА ШАҲАР ФРУНЗЕ САЙЛОВ ОКРУГИ САЙЛОВЧИЛАРИНИНГ РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОД ЎРТОҚ А. Н. КОСИГИН БИЛАН УЧРАШУВИГА БАҒИШЛАНГАН ЙИҒИЛИШ СССР Большой театридан олиб эшиттирилади. 23.45 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 СССР халқларининг куйлари.

19.00 Ўзбек опералардан парчалар. 19.30 «Қалб сатрлари». Миртемир ижоди ҳақида (русча). 19.55 Москва. Москва шаҳар Фрунзе сайлов округи сайловчиларининг йиғилиши. 21.30 Концерт (ўзбекча). 22.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш ва концерт. 22.40 Шеърият кечаси (ўзбекча). 23.15 Куйлар тинглаб дам оламиз.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 «Арзиқиз» музикали драмасидан парча (татарча). 14.30 З. Посмиш. «Йўловчи аёл» радиоспектакли (ўзбекча). 16.00 «Қалб қўшиқлари». Концерт. 16.30 И. Султонов. « Номаълум киши» радиоспектакль (русча).

18.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 19.00 Вероника Борисенко куйлайди.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар —33-27-22. партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР А—2572. Р — 02589.